

NEJLEPŠÍ

KNIHY

DĚTEM

Výběr z českých knih
pro děti a mládež

2016/2017

Partneři publikace:

Tato publikace vychází s laskavým přispěním
Nadace Miroslava Šaška.

Katalogy projektu

NEJLEPŠÍ KNIHY DĚTEM

najdete také na stránkách
www.nejlepsiknihydetem.cz
www.facebook.com/NejlepsiKnihyDetem

ISBN 978-80-905680-9-9

ÚVODEM

Když jsme pro zajímavost sečetli celkový stránkový rozsah titulů zařazených do letošního katalogu *Nejlepší knihy dětem* a vydělili ho počtem 52 prezentovaných (technicky přesně však 58 vybraných) děl, vyšlo nám v aritmetickém průměru číslo poměrně nízké: 101. Vždyť četba pro ty, kdo teprve objevují říší slova coby úžasného partnera pro výpravu do dálav představivosti i do hlubin sebereflexe, nevyhlíží jako fascikl z barokní knihovny. Tak tomu bylo v každé národní literatuře pro děti a mládež už od počátku, protože ve formativní etapě čtenářství není radno odrazovat rozsahem, který ve většině dnešních očí předem znamená nesdělnost.

Přesto se chce dodat, že ve století nezřízeně konzumovaných střepů informací jsou podstatné i faktory stojící mimo prostý ostražitý pohled na objem předpokládaného sdělení. Konkurence médií produkujících nikdy nekončící a členitě dynamickou obrazovou zábavu, odklon od přímých zážitků k jejich „postování“ a prožívání „v síti“, jakož i životní styl a preference oné „cilové skupiny“ – internetové generace označované písmenem Z – vedou k tomu, že ztenčení knih určených této skupině publika je čím dál patrnější. Nejenom literární vědce, ale také autory těchto děl či pedagogy a knihovníky pečující o jejich šíření to nutí k úvahám, nakolik úspornější umělecké řešení ovlivňuje čtenářskou gramotnost a jak včas zareagovat.

Relativní stručnost je mnohdy výhodou: upozorňuje se přece, že „méně bývá více“. Navíc dokonce i z nejpěšovanějších knižních seriálů dneška tušíme, že ustavičně kmitající kurzor a bezbřehá kapacita počítače, v němž se nyní literatura zpravidla rodí, přiměly nejednoho tvůrce k tvarové nekázni, která by se za dřívější „analogové“ technologie stěží prosadila. Za takové situace se promyšlený, koncizní výraz být jen stostránkové knížky stává ctností. Jelikož se však s poetikou proměňuje i rytmus sdělení, například s pomocí uměleckonaučného principu podpořeného kouzly soudobé typografie nebo sloučením slova s řečí grafického románu (komiksu), je též převod určitých funkcí příběhu na obraz stále viditelnější. I takto „širokopásmové“ vnímání skutečnosti nicméně může naše potomky připravovat na život ve světě, který je prý „multitaskingový“ – ale častěji jednoduše přetížený změtí podnětů, z nichž nebývá lehké vylovit ten nejdůležitější.

Zopakujme to slovo – *nejdůležitější*. Totéž zestručnění vykazuje totiž i rubovou stranu mince, zvlášť je-li duch příběhu

krácen na nejcennějším nástroji, na nějž představivost i sebereflexe při četbě spoléhají: na jazyce vyjadřujícím sílu myšlenek. Právě knihy pro děti a mládež by se neměly dobrovolně vzdávat tím, že se budou podbízet a přílišnou simplifikací jazyka ztenčovat pasivní slovní zásobu čtenáře. Zvlášť připomeneme-li si, že už ani aktivní slovní zásoba coby doklad jedinečnosti každé lidské bytosti není v populaci nijak oslnivá a nehledě na věk mluvčího zhusta zahrnuje klišé a plevelná slova zbavená sebemenšího obsahu – ovšem až na zprávu o přetrvávající nejistotě. Jak snadno a hořce pak zjišťujeme, že spolu „naživo“ komunikujeme tak málo – a to tak, „aby se (nic) neřeklo“...

Držíte v rukou pátý ročník katalogu, ve kterém za přispění profesních spolků a nadací od roku 2013 komentujeme živé dění na českém podzimním knižním trhu. V soupisu, jehož prostřednictvím bychom vás rádi zorientovali v tom nej kvalitnějších z aktuální domácí tvorby uplynulých šestnácti měsíců a jehož anglické provedení slouží pro prezentaci nejzdařilejších děl v zahraničí, jsme se vždy snažili vybírat díla pokud možno nad „aritmetickou průměrností“, díla výrazově i jazykově sebevědomá. Aritmetické průměry jsou výlučně statistické pomůcky, které sice pojmenovávají probíhající společenské trendy, jenže nepostihují naši osobitost.

Platí to rovněž o našich doporučeních stran vhodného věku adresáta knihy – majících na zřeteli délku i žánr, úroveň použité slovní zásoby i závažnost tématu. V těchto doporučeních se zčásti odrážejí údaje otištěné v nakladatelské tiráži vybraného svazku, zčásti (a častěji) do nich promítáme dlouhodobou zkušenost s dětským čtenářstvím, jež v zájmu naší budoucnosti nesmí být zredukováno na exkluzivní záležitost. Je tedy dobře, že i věková způsobilost nejmenšího publika k té či oné četbě zatím zůstává individuální; a především věrme, že se tu plíživě nerýsuje zpoždění oproti ideálnímu stavu. Ostatně hranice mezi čtenářskými kategoriemi jsou dnes – a to i po teoretické stránce – pohyblivé a prostupné, a tak mnohé knihy z našeho katalogu navzdory útlosti a pozvolna převládajícímu obrazu zlákají i dospělé.

Jana Čeňková
Petr Matoušek
Milena Šubrtová

EDUARD BASS

KORÁB POHÁDEK

Uspořádala Hedvika Landová,
ilustroval Petr Korunka
Brno, Masarykova univerzita – Munipress 2016,
308 stran
ISBN 978-80-210-8320-2
věk **7+**

Adaptace světových pohádek z pera Eduarda Basse poprvé připluly k dětským čtenářům ve výboru *Na lodi za pohádkou* (1957), vydaném až posmrtně. Vznikaly původně na základě německých předloh ve 20. a 30. letech minulého století pro dětskou rubriku *Lidových novin* a pro časopis *Světový pohled*, kde spisovatel pracoval. Současné vydání připravila editorka Hedvika Landová z jeho literární pozůstalosti, odkud převzala i název souboru. Obsahuje 43 pohádek, z nichž 17 dosud nebylo knižně otištěno. Dramatická líčení, živé dialogy rozličných postav i lakonicky výmluvné alegorie zhuťněné do bajek osloví jak nejmladší, tak starší čtenáře. Etické poselství příběhů zůstává univerzálně platné a na způsob *Dekameronu* je sdílejí dospělí cestující s dětmi a posádkou pro ukrácení dlouhých večerů během námořní plavby. Kolorované perokresby Petra Korunky odrážejí exotickou pestrost námětů a ne-skrývají ani jejich syrovost, která k lidovým pohádkám odedávna patřila.

Eduard Bass (1888–1946), vl. jm. Eduard Schmidt, se mimo spisovatelskou a novinářskou profesi uplatnil jako spoluvůdce kabaretního programu *Červené sedmy*. Prostředí komediantů složil hold romá-

nem *Cirkus Humberto* (1941), který je stále populární také díky televizní seriálové adaptaci z roku 1988, a povídkovým souborem *Lidé z maringotek* (1942). Řada jeho textů vyšla posmrtně v různých výběrech. Dětem věnoval humornou „povídku“ z fotbalového prostředí *Klapzobova jedenáctka* (1922), jež je dodnes čtenářsky atraktivní, a mládeži naučnou knihu *Ze začátku našich železnic* (1941).

Petr Korunka (1980) absolvoval ilustraci a grafiku na pražské VŠUP. Působí jako grafik, ilustrátor a pedagog, věnuje se rovněž komiksové tvorbě. V nakladatelství Labyrint vydal dvě alba ekokatastrofické komiksové série *Radiator & Recyklátor* (2010 a 2012). Ilustroval sbírku Evy Koudelkové *Pověsti od Nisy a Kamenice* (2010). Zcela odlišný žánr si vyzkoušel v knize Petry Soukupové *Bertík a čmu-chadlo* (2014), kde zobrazil život současných dětí.

MONIKA BAUDIŠOVÁ

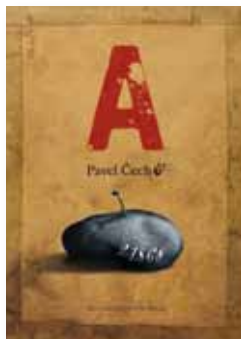
PIKUNIKKU – JAPONSKÝ PIKNIK

Ilustrovala autorka
Praha, Labyrint / Raketa 2017, 120 stran
ISBN 978-80-86803-45-6
věk **10+**

Bylo jen otázkou času, zda se někdo odváží přiblížit zemi vycházejícího slunce našim čtenářům spíš řečí obrazů než květnatostí slov. Velkoformátová ilustrovaná kniha o Japonsku nemá přesné věkové určení a vyhoví dospívajícím i dospělým. Byť může budít zdání, že přináší jen dílčí pohledy, vzpomínky a rarity z pobytu na východoasijských ostrovech, je za nimi znát autorčina poctivá snažení proniknout do běžného života Japonců. S pochopením nebo i s vlídnou nadsázkou vstupuje Monika Baudišová do kultury ochucené pro nás mnohdy nepochopitelnými obyčeji, a jak sama podotýká: „Je to moje cesta – to, co jsem tam za půl roku viděla, slyšela, potkala, zažila a snědla.“ U jejího „pikniku“ tudíž nechybí ani rozbor druhů suši či dalších pokrmů, kterých se lze nadít v období svátků – třeba rýžových koláčků provávajících slavnost pozorování Měsíce. O zajímavé postřehy knihu obohataly i projevy tamní popkultury, zejména posedlost, s jakou mladí Japonci vyhledávají žánry *anime* a *manga*.

Monika Baudišová (1989), grafická designérka a studentka japonštiny, absolvovala design a komunikaci na ELISAVA (Univerzita Pompeu Fabra) v Barceloně. Je spo-

luzakladatelkou studia Pinkpill, orientujícího se na design, animaci a ilustraci. Průvodcem *Pikunikku* v literatuře debu-tuje.

PAVEL ČECH

A

Ilustroval autor
Havlíčkův Brod, Petrkov 2016,
60 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-87595-57-2
věk **10+**

Prémii ověřený komiks Pavla Čecha (cena Muriel za nejlepší původní knihu a Zlatá stuha za komiks) je v jeho dosavadní tvorbě určitým překvapením. Bezeslovným příběhem navazuje nejen na orwellovsky ponurnou notu, ale upomíná též na animovaný snímek *Ruka* Jiřího Trnky. Burcuje a varuje přede všemi formami totality. V autorově podání ji ztělesňuje vsudypřítomné a jediné povolené písmeno A. Třebaže strany komiksu mají zpravidla pouze šest políček, při jejich opakovaném procházení upozorujeme množství detailů vypovídajících o dopadech autokracie: odosobněnou tovární mašinerii i rádiovku s číslem, systém potravinových přidělů, nevábnou školní výuku i masovou manifestaci ve prospěch hystericky uctívaného písmene... Zvidavý hrdina s onou očíslovanou rádiovkou si jednou všimne vlaštotvky s literou B, za níž byl stařík ze sousedství potrestán. Díky touze létat se mu podaří na zrekonstruovaném kole dostat až do země všech barev a písmen a rozhodne se, že svou zkušenost symbolicky popíše druhým pěkně od A až do Z.

Pavel Čech (1968) coby výtvarník-autodikt působí od roku 2004 ve svobodném povolání. Úspěch pohádky *O čertovi*

(2002) ho podnítl k vytvoření více než 15 autorských knih a komiksů pro děti a mládež, mj. příběhů *O zahradě* (2005), *O klíči* (2007), *Tajemství ostrova za prkenou ohradou* (2009) či pásma *Dědečkové* (cena Muriel za nejlepší kresbu 2011). Poetickými ilustracemi doprovodil sbírky Radka Malého *Listonoš vítr* (2011) a *Moře slané vody* (2014). Za komiks *Velké dobrodružství Pepíka Střechy* o síle přátelství a fantazie obdržel Magnesii Literu 2013. *Velkou knižní záhadou* (2014) se poklonil četbě z klukovských let. Schopnost hravě rozpracovat odkaz foglarovek potvrdil i ve čtveřici komiksových sešitů *Dobrodružství Rychlé Veverky* (2013–2016).

JAKUB ČERMÁK – MAGDALENA RUTOVÁ

DO VESMÍRU!

Ilustrovala Magdalena Rutová
Praha, Baobab 2017, 56 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-7515-063-9
věk **5+**

Na první pohled se „podivuhodné vyprávění o hvězdném poutníku Bedřichovi a jeho statečných přátelích“ tváří jako běžné leporelo většího formátu, zato uvnitř nalezneme měkké listy popisující jednu sympatickou vesmírnou misi. Kosmonaut Bedřich, medvídek a malý robot sestrojí důmyslnou raketu ze šesti špejlí a daleko od domova zachrání princeznu Jehlu před obávaným Špendlíkem a jeho zlořečenou flotilou. V krátkosti shrnutý příběh postupuje vpřed v rýmovaných čtyřverších s přispěním kreativního obrazového doprovodu Magdaleny Rutové. Ilustrace vznikly inscenováním objektů nebo kolážemi s využitím odpadového materiálu, který je pro malé tak svůdný. Veršovaná linka nepostrádá spád a vtipně glosuje nejen pobyt v kosmu, ale neváhá dokonce poradit: „Tomu, kdo si okoření / hvězdným prachem snídani / všechna přání se prý splní / do příštího svítání!“

Jakub Čermák (1986), básník, písničkář a režisér, pracuje jako copywriter. Publikoval básnické knihy *Resumé 17* (2004), *Padavčata* (2006), *Stroboskopy* (2011) a pod přízviskem Cermaque i osm autorských hudebních alb (deska *Gravitace* byla nominována na cenu Anděl 2016). Tvůrce

čtyř desítek převážně animovaných videoklipů pro tuzemské i zahraniční interprety populární hudby režíroval mj. cestovní dokument *Skok do vody* či rozhlasové pásmo *Zrní cesta tmou*.

Magdalena Rutová (1988) absolvovala ateliér ilustrace a grafiky na VŠUP. Založila první linoryteckou fotobanku Linostock, pracuje jako lektorka výtvarných dílen a ilustrovala časopis *Živel* (sólové číslo ročníku 2013). S Vojtěchem Maškem vytváří komiksové stripky seriálu *Expert*, otiskovaného v *Divadelních novinách*. Podílela se na kolektivním sešitovém projektu *12 ukolébavek* (2016) a pro nakladatelství Baobab vytvořila i interaktivní přílohu knihy Miroslava Šaška *To je Mnichov* (2016).

OLGA ČERNÁ – MIROSLAV ŠAŠEK

ZTRACENÝ DENÍK PROFESORA Z ESSEXU ANEB PODIVUHODNÁ ZVÍŘENA

Ilustroval Miroslav Šašek
Praha, Baobab 2017, 80 stran
ISBN 978-80-7515-056-1
věk **10+**

Stejně jako Charles Darwin plavící se Ti-chomořím na lodi *Beagle* nebyl výlučným objevitelem zákonitostí evoluce, není ani bestiář z ateliéru Miroslava Šaška jedinou rozkochanou verzí přírody v dějinách fantastiky, vytrysklou přímo z hlubin tvůrčí nespoutanosti. Fond těchto ilustrací, který narativně rozvíjí malířova praneteř Olga Černá, se tváří jako dílo ztroskotalého přírodopysce, jenž na ostrůvku pod dozorem pragmatické manželky zkoumá místní faunu. A protože se tu vyskytují nejen druhy hojně dvouhlavé (dvojveverka luč-ní), ale zejména užitek (vemenečník mlékočárny) a jedlé (řepírba nohokoun), rozhodne se osvěcovaný viktoriánský učenec postupovat jako ochranář. Vzhled starodávno notýsku i jeho deníkové členění, příměs roztržitosti a doslov experta do-tvářejí iluzi „nalezené“ vědecké práce tak výtečně, že to hříčku předurčuje k dlou-hému životu v myslech milovníků legrač-ních robinsonád.

Olga Černá (1964), absolventka agrono-mie na VŠZ v Praze, působila jako knih-kupkyně, lektorka a knihovnice. Publiko-vala v časopisech *Mateřídouška*, *Sluníčko* a *Jonáš*, bloguje pro týdeník *Respekt*. Mezi nejvýraznější počiny kmenové autor-

ky nakladatelství Baobab, spoluzakladatel-ky Nadace Miroslava Šaška a editorky vzpomínkového alba *To je M. Šasek* (2014) patří *Kouzelná baterka* (Zlatá stuha 2004) a *Jitka a kytka* (2010, obojí s ilustracemi Michaely Kukovičové). Snový svět přírod-nin zachytila i v knihách *Poklad starého brouka* (2007) a *Z domu a zahrady* (2011). Sociálně motivovaná próza *Klárka a 11 ba-biček* (2015) byla nominována na cenu Magnesia Litera 2016.

Miroslav Šašek (1916–1980) vystudoval architekturu a kreslení na ČVUT v Praze a na École des Beaux-Arts v Paříži. Po únorovém puči zůstal v exilu, převážně v Paříži a Mnichově, kde pracoval v české redakci Radia Svobodná Evropa. Do od-chodu z ČSR vytvářel knihy pro děti jako např. *Benjamin a tisíc mořských draků kapitána Barnabáše* (1947) či *Nejmilejší řikadla* (1948). Až do listopadu 1989 u nás jeho díla nesměla vycházet. V zahraničí proslul sérií obrázkových průvodců *This is...* po světových velkoměstech (od roku 1959), které se nakonec dočkaly obliby i u nás.

ZBYNĚK ČERNÍK VELKÁ MEDVĚDÍ CESTA

Ilustrovala Eva Sýkorová-Pekárková
Praha, Pikola 2017, 64 stran
ISBN 978-80-7549-330-9
věk **6+**

Vyprávění o výletu dvou malajských med-vídků Kualy a Lumpura za ledním medvě-dem Knutem do vzdálené Arktidy předsta-vuje volné pokračování knížky *Taková medvědí rodinka*. Ačkoli se chlupatí hrdi-nové přesouvají letecky i na plovoucích kráčích a s úžasem kolem sebe vnímají kul-turní shody i odlišnosti, přináší *Velká med-vědí cesta* nordisty Zbyňka Černíka hlavně příběh o přátelství a solidaritě. Cestovatelé jsou koneckonců vystaveni nepříjemným zážitkům, když doslova na vlastní kůži okusí, co vlivem globálního oteplování znamená ztratit půdu pod nohama. Puto-vání protkané Knutovým veršováním a hraním s idiomy končí šťastným návra-tem domů, nicméně zvědavost agilních medvídků slibuje nová cestovatelská do-brodružství. Přívětivý ilustrační doprovod Evy Sýkorové-Pekárkové souzní s humor-ným laděním příběhu.

Zbyněk Černík (1951) vystudoval angličti-nu a švédštinu na FF UK, pracoval jako nakladatelský redaktor a od roku 1993 se věnuje překladatelství a publicistice ve svobodném povolání. V současnosti pů-sobí v edičním oddělení pražského Insti-tutu umění. V překladech zprostředkoval přes čtyři desítky děl ze severských litera-

tur a vlastními povídkami je za tutéž dobu zastoupen v mnoha antologiích. Pro děti vytvořil *Malou medvědí knížku* (2013) a vzácnějším zástupcům téhož druhu za-světil i knihu *Taková medvědí rodinka* (2014).

Eva Sýkorová-Pekárková (1958), absol-ventka VŠUP, upoutala zejména výtvarnou podobou večerníčkových seriálů (*O kach-ně Matyldě*, *Inspektor Fousek na stopě*, *Králík Fiala* ad.). Její nápadité ilustrace jsou obvykle spjaté s tvorbou pro mladší děti, např. s prózami Ivana Binara *Kílo jablek pro krále* (2003), *Kráva a dědeček* (2015), s knížkami Daniely Krolupperové *Atlas strašidel* (2006) a *Policejní křeček* (2013), se sbírkami *Pes nám spadla* (2012), *Kouká roura na kocoura* (2014) Miloše Kratochví-la atd. Za autorskou knihu *Sněhurka a sedm trpaslíků* (1997) a za ilustrace ke *Králíku Fialovi* (2011) Ivana Binara obdržela Zlatou stuhu.

**JIRÍ ČERNÝ –
LUKÁŠ FIBRICH**

OBRÁZKY Z MODERNÍCH ČESKOSLOVENSKÝCH DĚJIN 1945–1989

Ilustroval Lukáš Fibrich
Praha, Knižní klub 2016, 136 stran
ISBN 978-80-242-5575-0
věk **12+**

Komentovaný seriál Jiřího Černého přivedl někdejší průkopnický projekt zmapování českých dějin v *Mateřidouce* až do fáze, jež by svého času neprošla cenzurou. Dnešním dospívajícím, kteří zkušenost s poválečnou dobou ani s komunismem nemají a vinou frustrací starších o nich leckdy nabývají zkreslené představy, přibližuje tragédii naší demokracie odinstalované údajně „pokojným způsobem“. Jednačtyřicet let v nesvobodě pod režii Moskvy líčí pak libreto s ohledem na odbojné spisovatele i hurá úderníčení. Popisuje lidštější formu socialismu potlačenou srpnovou invazí, temno takzvané „normalizace“ a poté záduchu „reálného socialismu“. Rozbor politiky „strany a státu“ je vyvážen jak poukazy na všednost, tak bloky celých stran o úspěších naší kultury. Ačkoli rozsáhlé zpracované akce skupiny bratří Mašinů byly v albu ponechány bez hodnocení, předvádí celek i zásluhou trefných karikatur Lukáše Fibricha skutečnou podstatu „jednomyslnosti lidu“. Snad v mladých povzbudí zájem o podíl na správě věcí veřejných.

Jiří Černý (1940) po studiích španělštiny a češtiny na FF UK pracoval jako redaktor. Od počátku 70. let připravoval s výtvarní-

kem Jiřím Kalouskem (1925–1986) pro svůj domovský časopis *Mateřidouška* historický seriál, shrnutý roku 1980 do svazku *Obrázky z českých dějin a pověstí*. Obdobně pojál i libreto seriálu *Obrázky z dějin zeměpisných objevů* (knižně 1992 a 2004; s Ervínem Urbanem) a posléze *Obrázků z československých dějin* (2011; s Jaroslavem Veisem a Barbarou Šalamounovou), jež zahrnují léta 1918–1945. Portréty vynikajících krajanů zpracoval v souboru *Světoví Češi 1* (2015; s Janou Jůzlovou a Jiřím Fixlem).

Lukáš Fibrich (1974), absolvent animace na FAMU a filmové a televizní grafiky na VŠUP, se zabývá ilustracemi jazykových učebnic, vytváří vystřihovánky a přispívá do komiksových revui *Aargh!* a *Bublufuk*. Výtvarně doprovodil např. cestopis Zdeňka Šmída *Tanec lovců lebek aneb Proč bychom se nevrátili* (2011). Ze spolupráce s časopisem *ABC* vytěžil komiksová alba o čilém kocourovi *Mourrison* (2006) a *Mourrison 2, hrdina bez kázně a hany* (2010). Vtipnou zkratku uplatnil též v doprovodu prózy Kláry Smolíkové *H. U. S. – Hus úplně světově* (2015).

PETRA DVOŘÁKOVÁ

KAŽDÝ MÁ SVOU LAJNU – O FLORBALU, PRVNÍCH LÁSKÁCH A CENĚ VÍTĚZSTVÍ

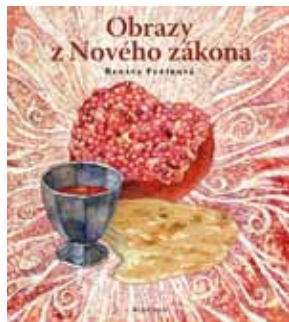
Ilustroval Karel Osoha
Brno, Host 2017, 144 stran
ISBN 978-80-7577-030-1
věk **10+**

V dnešní české literatuře věnované dospívajícím čtenářům se kupodivu málokdy objeví příběh, který se dokáže nadchnout pro sport a současně vnímá radosti i strasti jeho aktivních provozovatelů. V anglosaském prostředí by se tato próza zařadila mezi tzv. *tweener* – románovou tvorbu oslovující mladé na hraně mezi dětstvím a dospíváním. Jako hlavní hrdinové se v ní představují smíšená dvojčata hrající florbal a zažívající obvyklou směsicí úspěchů a neúspěchů v lavici i na hřišti. Autorka si rovněž všímá předsudků o dobře situovaných rodinách a v pointě sází na sílu přátelství, solidarity a „dobrou lajnu v nás“. Zápletku nepostrádá lýtý boj o pohár či tápání kolem prvních lásek a mejdanů, jenže rozhod rodičů pokaždé bolestně předznamená realitu dospělých, do níž postavy pozvolna směřují.

Petra Dvořáková (1977) vystudovala filozofii na brněnské MU. Krátce pracovala ve zdravotnictví, nyní působí jako publicistka. Už za svůj debut – soubor rozhovorů *Proměněné sny* (2007), který vzbudil živý zájem úvahami na téma iluzí a deziluzí z víry – získala cenu Magnesia Litera za publicistiku. Roku 2009 vydala knihu *Já jsem hlad*, v níž vylicila vlastní zápas

s mentální anorexií jako „hledání, cestu a návrat k ženské duši“. Prvotina pro děti nazvaná *Julie mezi slovy* jí vynesla Zlatou stuhu 2014. Pohádka *Flouk a Lila* (2015), oslovující nejmenší čtenáře, těží z přátelství oživlé podoby počítačové myši a kocoura.

Karel Osoha (1991) studuje animaci na pražské VŠUP. V roce 2015 se podílel na kolektivní výstavě v rámci festivalu Komiksfest. Jeho dosavadním největším počinem je komiks podle scénáře historika Pavla Kosatika *Češi 1948 – Jak se KSČ chopila moci* (2016, cena Muriel 2017 za nejlepší kresbu), uzavírající obrazový seriál o přelomových událostech našich moderních dějin.

RENÁTA FUČÍKOVÁ

OBRAZY Z NOVÉHO ZÁKONA

Ilustrovala autorka
Praha, Albatros 2016, 128 stran
ISBN 978-80-00-04554-2
věk **9+**

Slovo „obrazy“ v názvu knihy naznačuje skutečnost, že Renáta Fučíková biblické příběhy pojímá nedogmatically: jako zdroj křesťanského náboženství i jako kulturní odkaz předávaný z pokolení na pokolení. Šestapadesát kapitol od podmanění zaslíbené izraelské země Římany a zvěstování Ježíšova narození až po Pavlovy šířitelské cesty zachycuje text kultivovaným jazykem, v němž se hojně využívá dialogů, zatímco podobenství interpretuje s básnickou citlivostí. Důležitou roli zaujímají drobné i celostránkové ilustrace, rytmizující výklad střídavým upínáním pozornosti k dějové složce a k symbolickým významům. Autorce se tak podařilo přetlumočit dětem novozákonní látku srozumitelně a nepodbíživě. Na závěr cituje úryvek z Pavlova Prvního listu Korintským, tedy poselství víry, naděje a věčné lásky. A právě pro přirozený důraz na křesťanské hodnoty má kniha navazující na *Obrazy ze Starého zákona* (2014) potenciál oslovit i ty děti, které se dosud s látkou evangelií nesetkaly.

Renáta Fučíková (1964) vystudovala VŠUP a věnuje se knižní ilustraci, literární a výtvarné tvorbě, jež zahrnuje i užité umění. Od roku 2016 působí jako odborná asis-

tentka na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara ZČU v Plzni. Ilustruje pohádky, pověsti a knížky o folkloru, např. *Pohádky Oscara Wildea* (1995), *Staré pověsti české a moravské* (2005) Aleny Ježkové, *Čínské pohádky* (2007) či *Příběhy dvanácti měsíců* (2015) Josefa Krčka. V nakladatelství Prah vydává sérii autor-ských knih *Největší Češi*, k nimž se řadí *Tomáš Garrigue Masaryk* (2006), *Jan Amos Komenský* (2008), *Antonín Dvořák* (2012) a *Karel IV.* (2016). Zájem o dějiny vyústil v její tvorbě v monumentální uměleckonaučné pojednání *Historie Evropy – Obrazové putování* (2011, s Danielou Krolupperovou) a v historickou koláž *Praha v srdci* (2015). Za *Vyprávění ze Starého zákona* (1998) získala desetinásobná držitelka Zlaté stuhy zápis na Čestnou listinu IBBY a 1. cenu na Bienále ilustrace v Teheránu.

RENÁTA FUČÍKOVÁ

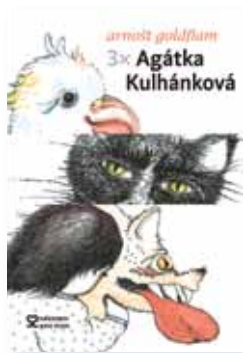
SHAKESPEARE – 12 PŘEVYPRÁVĚNÝCH HER V HISTORICKÝCH SOUVISLOSTECH

Ilustrovala autorka
Praha, Vyšehrad 2016, 208 stran
ISBN 978-80-7429-740-3
věk **10+**

V roce 400. výročí úmrtí Williama Shakespeara nabídla Renáta Fučíková čtenářům staršího školního věku velkolepý vstup do jeho tvůrčího univerza. Elegančně se vyhnila spekulacím o dramatikově totožnosti a namísto toho sleduje každodennost epochy tudorovské renesance. Ze Shakespearova díla představila dvanáct her ve šťastně zvoleném výběru, v němž řazení podle data vzniku dokumentuje pestrost autorova díla a zároveň odráží etapy, jimiž jedinec poznávající klíčové hodnoty v životě prochází. Lidské komedie i tragédie jsou mladému publiku převyprávěny nejen barvitým jazykem, ale dávají také slovo hlavním hrdinům, kteří v nejslavnějších scénách promlouvají v českých překladech Jiřího Joska. Úvod a závěr zasazují každou hru do dobových reálií a interpretují její sdělení s důrazem na nadčasovost charakterů i témat. Jevištní realizaci tu zastupují ilustrace: v teplých tónech hnědé barvy se technikou proškrabávání před čtenářem klube celý renesanční svět, ten divadelně rozjitřený i ten reálný. Svěbytná encyklopedie, jež získala Zlatou stuhu ve výtvarné kategorii, může k odkazu alžbětinského barda přilákat i dosud zaryté odpůrce této múzy.

Renáta Fučíková (1964) – podrobněji výše na této straně

ARNOŠT GOLDFLAM

3x AGÁTKA KULHÁNKOVÁ

Ilustrovala Petra Goldflamová Štětínová
Zvole u Prahy, Nakladatelství Andrej Šťastný
2016, 104 stran
ISBN 978-80-86739-66-3
věk **8+**

LUCIE HLAVINKOVÁ

PROJEKT PES (TEN MŮJ)

Ilustrovala Sylva Francová
Praha, Albatros 2017, 72 stran
ISBN 978-80-00-04636-5
věk **9+**

Neslýchaná dobrodružství Agátky Kulhánkové ze 4. A začínají v okamžiku, kdy se neškovně vyhlížející stařenka na tramvajové zastávce projeví jako psychopat a zavleče nebohou školačku do hlubokého lesa. Dívka tam asistuje při výroční slavnosti pořádané národem liščích lidí a poté se bohatě obdarována vrací domů, kde je vzápětí stržena do víru dalších dvou neuvěřitelností. Pomáhá zlomit alchymistovu kletbu, dokonce čelí organizovanému zločinu. Arnošt Goldflam srší fantastickými nápady, avšak neustále je uzemňuje spikleneckým pomrkáváním na čtenáře, jemuž předvádí celou paletu zcizovacích efektů včetně občasného přiznání autorské bezradnosti. Agátčiny příhody se tím pádem rodí dětem přímo před očima – a náhled do této „dílny“ provázený obavami o krk fiktivních hrdinů zážitek z četby násobí. Ilustrace spolu s grafickou úpravou, která odlišuje vypravěčovy poznámky, podtrhují humor hororové grotesky.

Arnošt Goldflam (1946), dramatik, scenárista, režisér a herec, absolvoval činoherní režii na brněnské JAMU, kde také do roku 2013 vyučoval. Nyní je garantem oboru Literární tvorba na VŠKK v Praze. V letech 1978–1993 profiloval poetiku HaDivadla,

Honza zajisté není na světě sám, kdo by si přál mít psa navzdory kategorickému nesouhlasu rodičů, a kniha *Projekt pes (ten můj)* není prvním prozaickým zpracováním tohoto vděčného námětu. V čem tedy spočívají kvality prózy Lucie Hlavinkové? Nesporně v jemném smyslu pro humor a přirozeném projevu, s nimiž dětský vypravěč předestírá propracovaný projekt, jak změnit postoj otce a matky k vytoženému přírůstku do rodiny. Dále pak v nevtravé didaktičnosti, s níž nás informuje o tom, jak užitečným pomocníkem může pes být a jakou péči vyžaduje. Při uskutečňování rafinovaného plánu chlapec odkryje i několik rodinných tajemství, takže se jeho vyprávění stává rovněž návodem, jak se vyrovnat se životními změnami, ztrátami a smutky. Vždyť „na světě je přece krásně“ – tak znělo zadání literární soutěže nakladatelství Albatros, v níž autorka s rukopisem zvítězila. Ilustrace Sylvy Francové potvrzují směr sebeironie, střízlivé realističnosti i nezdolného optimismu, jimiž se text vyznačuje.

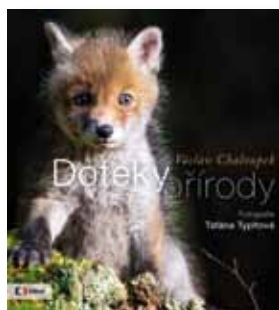
Lucie Hlavinková (1974) vystudovala religionistiku a historii na FF MU. Se sci-fi povídkou *Seance* zvítězila roku 2015 v soutěži Hledá se autor bestselleru, pořádané

v jehož hrách spojoval mýtus s realitou a tragédií s absurdem. Účinkoval jako moderátor televizních pořadů pro děti. V oblasti prózy pro nejmenší debutoval pohádkovými cykly *Tatínek není k zahození* (Magesia Litera 2004) a *Tatínek 002* (2006), v nichž sebeironicky uchopil otcovskou roli. Smysl pro černý humor prokázal v inovativním hororu *Standa a dům hrůzy* (2008) a ve svazku *Pohádky – O nepotřebných věcech a lidech* (2014).

Petra Goldflamová Štětínová (1970) vystudovala scénografii na pražské DAMU. Věnuje se jevištní výpravě, tvorbě kostýmů a grafickému designu pro divadla v Praze, Hradci Králové, Plzni a Brně. Ilustracemi doprovází knížky pro děti, které píše její manžel. Umocňuje jejich nadsázku a vtip, ale neméně blízká je jí poetičtější poloha, již se vyznačují obrázky ke Goldflamově próze o přátelství osamělého vdovce s malým děvčátkem *Příhoda málo uvěřitelná* (2016).

nakladatelstvím Fragment – próza pak vyšla jako součást antologie ve formátu e-book. Další vítězný rukopis *Projekt pes (ten můj)* byl mezitím doplněn pokračováním *Projekt pes (smečka)*, které vyšlo letos, stejně jako autorčina kniha *Sestry Foxovy* o počátcích spiritismu.

Sylva Francová (1973) je absolventkou AVU a PedF UK. Věnuje se knižní ilustraci, fotografii a animaci. Utvářela výtvarnou podobu časopisu *Animáček*. Ilustrovala dětské knížky *S Pandou Pa v Londýně* (2012) Andrey Hlubučkové, *Záhada prázdné zvonice* (2015) Zuzany Pomykalové, *Kde se schovávají pohádky* (2016) Magdaleny Reifové a Jana Vodňanského a také *Půlnoční pohádky* (2016) Sárky Saudkové.

VÁCLAV CHALOUPK – TAŤÁNA TYPLTOVÁ

DETEKY PŘÍRODY

Fotografovala Taťána Typltová
Praha, Česká televize – Edice ČT 2017,
368 stran
ISBN 978-80-7404-221-8
věk **6+**

Povedený uměleckonaučný titul dokládá dlouhodobý a promyšlený podíl Václava Chaloupky na přírodovědných popularizacích určených nejmladším televizním divákům. Autor prochází krajinou a v jednotlivých zastaveních přibližuje běžnou i vzácnou květenu, ptactvo a zvířata různých biotopů. Každý výlet rámuje fotografie Taťány Typltové těžící z toho, že určité rostlinné druhy nebo zvířecí stopy vidí někdy jen ti nejzkušenější lovci beze zbraní. Vzpomínky na čas toulek zelenými končinami však autor tu a tam přeruší neblahou zmínkou – třeba o úhynu mláďat vinou současné zemědělské mechanizace. Kromě vědomostí si pozorovatel odnese i povědomí, jak je čeština luhů a hájů skvostná: dočte se totiž o tužebníku jilmovém, netýkavce malokvěté či dřábliku bahenním. Snímky, které jsou integrální součástí publikace, ho pak vedle celostránkových záběrů navedou třeba i k makrozvětšeninám rozkvetlých květů.

Václav Chaloupek (1949) vystudoval PF v Plzni, kde působil jako učitel výtvarné výchovy a také v místní zoologické zahradě. Tvorbu tohoto scenáristy a reportéra dobře znají diváci kanálu ČT :D. Roku 1997 natočil svůj první večerníkový seriál

Tuláček (o liščím mláděti), poté následovaly mj. večerníčky *Pruhovani kamarádi*, *Měďové*, *Vydrýsek* a *Bráškové* (o prvních krůčcích malých vlačat). Podílel se též na přírodopisných dokumentech *Kouzlo Afriky*, *Minuta z přírody* nebo *Novinky z přírody* – právě poslední dva snímky posloužily jako podklad této knihy.

Taťána Typltová (1977) pochází z oblasti Mukačeva na Zakarpatské Ukrajině. Pracovala v plzeňské zoo, kde se začala věnovat profesionální fotografii. Kolekci snímků otištěných v knize *Dětky přírody* letos v létě v téže zahradě prezentovala formou samostatné výstavy. Prosazuje se také v oblasti uměleckého portrétu.

EVA CHUPÍKOVÁ

SLOHOVNÍK ANEB PRAHA MÁ STYL

Ilustrovala autorka
Praha, Albatros 2017, sešit v kroužkové vazbě
s 64 nečíslovanými stranami
ISBN 978-80-00-04682-2
věk **8+**

V interaktivním průvodci rozvíjí výtvarnice Eva Chupíková tu část své tvorby, v níž čtenáře školou povinné navýsost kreativně informuje o kulturních pokladech naší vlasti. Nejnověji podává přehled architektonických stylů, jež kráší české hlavní město v celé jeho rozmanitosti. Jejich zásady vycházejí obvykle z dávné minulosti, převážně z antických ideálů o podobě monumentálních i světských staveb, nebo z odezvy těchto myšlenek v renesanci a klasicismu. Každé období pražské architektury autorka nápaditě obohacuje o pobídky k nejrůznějším výtvarným činnostem, jako jsou domalovánky či vystřihovánky, a tak si děti mohou vytvořit vlastní sgrafitová psaníčka, domalovat arkády paláce, popřípadě zařídit empírový pokoj. Na své si přijdou i dívky a klukovští parádníci, které přitahuje móda jednotlivých staletí.

Eva Chupíková (1974), původem ze slovenského Ružomberka, vystudovala filozofii a anglickou filologii na FF UP Olomouc. Zaměřuje se na knižní ilustraci a grafiku. Zpracovala několik designových řad školních kufříků a desek na výkresy. Její něžný rukopis poetizující kouzla přírody našel uplatnění v uměleckonaučných

knihách Daniely Krolupperové *Zákeřné keře* (2010), *Rybí sliby* (2011) a *Mizící hmyzíci* (2013). V edici průvodců *S pastelkami po...* přibližuje naše hrady, zámky a kláštery. Hravost využívá i v autorských knihách *Můj prázdninový deník* (2011) nebo *Královské karty Karla IV.* (2016). Loni též ilustrovala prózu Alžběty Dvořákové *Herkules a strašidlo* o líném městském kocourovi přestěhovaném na venkov.

JANA JŮZLOVÁ – JIŘÍ FIXL

SVĚTOVÍ ČEŠI 2 – PŘÍBĚHY DALŠÍCH OSOBNOSTÍ, KTERÉ PROSLAVILY NAŠI ZEM

Ilustroval Jiří Fixl

Praha, Mladá fronta 2016, 88 stran

ISBN 978-80-204-4213-0

věk **8+**

Češi a Češky, jejichž hlavy, ruce i odhodlání proslavily naši vlast pod rakousko-uherskou nadvládou a pak i samostatné Československo, neměli ve století poznamenaném dvěma totalitami na různých ustláno. Museli osvědčit nejen um a vytrvalost, ale také strpět zneuznání (Josef Ressel, Leoš Janáček), ostouzení (František Kupka, Karel Čapek) či vědomí, že se od režimu odměny nedomáčkají (Jaroslav Seifert, Antonín Holý), pokud za statečnost rovnou nezaplátí zdravím (Václav Havel) či životem (Milada Horáková). Druhý soubor medailonů vizionářských vynálezců, umělců, politiků a podnikatelů, skvělých sportovců, mecenášů i bojovníků za svobodu nabízí možnost vypořádat, na čem genialita staví, jelikož s výborným školním prospěchem nesouvisí. Zatímco Jiří Fixl ilustruje skutky 23 mužů a 4 žen s ohledem na zlomové chvíle jejich kariéry, dodává Jana Jůzlová k přehlednému výkladu i obecnější kontext, případně koriguje obecně vžitá omyly.

Jana Jůzlová (1974) vystudovala historii na FF UK a pracuje jako redaktorka naučných publikací. Je autorkou či spoluautorkou knih na téma dějiny a cestování. Roku 2007 debutovala cestopisem *Tři ženy*

v *Indii* (se S. Boarovou a M. Hanelovou), na něž navázala prací *Jak si užít cestování* (2016). S historikem Radkem Diestlerem vytvořila příručky *Velcí panovníci Evropy* (2008) a *České dějiny v kostce* (2014), librettem opatřila ilustrace Aleše Jiránka v knize *Pražské věže* (2013). Dětské publikum oslovila poprvé svazkem *Světoví Češi 1* (2015; s Jiřím Černým a Jiřím Fixlem).

Jiří Fixl (1950), absolvent ateliéru Zdeňka Sklenáře a Rostislava Vaňka na VŠUP, začal ve Studiu Jiřího Trnky a dlouhá léta působil jako výtvarný redaktor Albatrosu a *Mateřídoušky*. Doprovodil na 130 titulů od leopel, učebnic a uměleckonaučných titulů až po beletrii pro děti (mj. díla Josefa Bruknera, Jiřího Kahouna, Karla Poláčka a Jiřího Žáčka). Dvojnásobný držitel ceny Nejkrásnější kniha Československa (1982 a 1987) se prosazuje i autorskými knihami (Studio efef).

JIŘÍ KAHOUN

V DLOUHONOSECH ZLOBÍ ČERTI

Ilustrovala Lucie Dvořáková

Praha, Knižní klub 2016, 112 stran

ISBN 978-80-242-5428-9

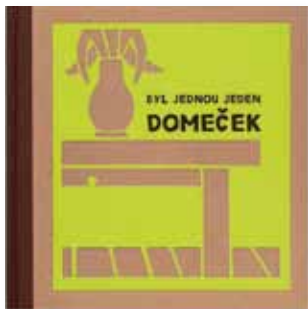
věk **6+**

Zihlost spjatá s příslibem blížících se Vánoc dolehla i na čecháčky z Dlouhonos, jejichž podlosti peklo léta vřele eviduje, a proto je zapotřebí zachránit jejich dušičky před vlivem dobra. Luciforovo trestné komando letící přes pražský Faustův dům a Křivoklátsko až k cíli u Orlíku je však samý břídil, mamlas či ztřeštěnec, takže se hned po přistání ocitne v nesnázích. Dnes už klasickou zápletku se zloduchy, kteří se domáhají strašidelných práv a kupí přitom malér za malérem, pojal Jiří Kahoun v duchu „hrátek s čerty“. Čekání na půlnoční mši svatou za narození Ježíška dětem tu a tam opepří rozvernými vrstvami jazyka, jež mluvu postav kouzelně přizdobí. Autorka neplánovaná tvůrčí závěť prokazuje, že právě s nasazením expresivity dokázaly jeho pohádky karikovat nejednu lidskou slabůstku.

Jiří Kahoun (1942–2017), původním povoláním umělecký kovář a kameník, se řadil k nejzkušenějším autorům próz pro čtenáře nejmladšího školního věku. Spolupracovník *Sluníčka* se blýskl už debutem *Piskací kornoutek* (1984, zfilmováno). Podle jeho námětů byly natočeny seriály *Příhody včelích medvídků*, *Včelí medvídci od jara do zimy*, *Jak se mají včelí medvídci?*

(knižně 1992, 2005 a 2009; výtvarník Ivo Houf) a *Toronto Tom, kocour z Ameriky* (knižně 1993, ilustrace Jitka Walterová). Později se vracel k jistotám pohádek o zvířatech (*Co se zdá medvědům*, 2015). Odkaz držitele Zlaté stuhý za celoživotní přínos připomněla i letošní reedice *Kamarádů v kožíšku* (původně 2013).

Lucie Dvořáková (1959) absolvovala ateliér filmové a televizní grafiky na VŠUP. Dvojnásobná držitelka Zlaté stuhý doprovovala snovými kreacemi mj. díla Eduarda Petišky, Jiřího Žáčka, Ivony Březinové, Miloše Kratochvíla či Petra Stančíka. Věnuje se též animované tvorbě (*Vážně nevážně, Slepice*) a výpravě televizních pořadů pro děti (vytvořila kulisy říše Fanfárie na kanálu ČT :D). Za návrh cyklu ilustrací k *Pohádkám ze středověku* Martiny Drijverové obdržela čestné uznání jihokorejského festivalu Namibook Island Illustration Concours 2013.

MARCELA KONÁRKOVÁ

BYL JEDNOU JEDEN DOMEČEK

Ilustrovala autorka

Praha, POP-PAP 2017, 24 nečíslovaných stran

ISBN 978-80-906625-0-6

věk **3+**

Pozoruhodně podnětné leporelo z recyklovaného kartonu posiluje žádoucí tvořivost našich nejmenších. Poeticky se opírá o znění často citovaného lidového říkadla *Byl jednou jeden domeček*, které děti z nejnižších oddělení mateřských škol velmi dobře znají. Kouzlo publikace však tkví ve zpracování materiálu i v uplatnění výtvarného nápadu: na každé straně je k mání vyřezaná ilustrace, jež poslouží k dobarvení stolu, květiny, ryby atd. v závislosti na tom, jak text říkanky pokračuje. Součástí čtvercové knížky poskytující významný hmatový zážitek se stalo i desítko šablon různých „vykreslovánek“ – předloh k dalším aktivitám začínajících malířů.

Marcela Konárková (1988) absolvovala obor ilustrace a grafický design na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara ZČU v Plzni. Věnuje se ilustraci určené zejména dětem nejmladšího školního věku, vytváření interaktivních knih a volné tvorbě. Ilustracemi přispěla do trilogie *Pověsti z míst tajemných i kouzelných* (2013). Jako nápadité autorské knihy pojala také publikace *Naše Choceň, nevšední procházka městem* (2012), *Ladislav Sutnar – inspirace dětem* (se Stevem Hellerem)

a interaktivní e-knihu *Chrobákovy trampoty* (obě 2015). V průvodci *Galerie aneb Arturovo dobrodružství* (2015) zprostředkovala nejmenším první kontakt s díly věhlasných českých tvůrců.

**TOMÁŠ KONČINSKÝ –
BARBORA KLÁROVÁ –
DANIEL ŠPAČEK –
PETR ŠTĚPÁN**

PŘEKLEP A ŠKRALOUP

Ilustroval Daniel Špaček, typografie Petr Štěpán

Praha, Albatros 2016, 120 stran

ISBN 978-80-00-04502-3

věk **6+**

Věci bez výjimky stárnou – a svět s tím nic nenadělá. Málo se ovšem ví, že veškeré rozkladné procesy mají na svědomí skřítkci entropií, neviditelní škodiči z povolání. Vyprávění dosud školou povinného entropika Překlepa nám dá nahlédnout nejen do vzdělávacích osnov těchto horlivých ničitelů, avšak dobereme se v něm i skličujícího zjištění, že právě dřina těchto skřítků nutí děti nad polámanými hračkami či zkaženými narozeninovými dorty plakat. Spoluautoři příběhu ověřeného cenami Magnesia Litera i Zlatá stuha vsadili na pohádku plnou potouchlých úhlů pohledu, neutuchajícího bince a pidilidí připomínajících kresbičky Jaromíra Zápala ke knížkám o Neznámkovi. Desítky vtípků po okrajích textu umocňují Překlepovu výpravu do míst, kde by mohli se špindírou Škraloupem a hovniválem Mořicem zastavit Zub času a s ním i zákony fyziky. Jenže – nezaleknou se v bezčasí věčné tmy?

Tomáš Končinský (1978) absolvoval katedru scenáristiky a dramaturgie na FAMU. Pracuje jako televizní dramaturg a scenárista, hlavně pro dětský kanál ČT :D. Za scénář k filmu *Schmitke* (2015) byl nominován na cenu Český lev. Je duchovním

otcem Kustodky Květy, jejíž neuvěřitelná nedobrodružství z galerijní židle vyhrála cenu Muriel za nejlepší komiksový strip roku 2014.

Barbora Klárová (1983) vystudovala PedF UK a působila mj. jako učitelka, překladatelka a textařka. Nyní se věnuje především scenáristice a dramaturgii pro dětský televizní kanál ČT :D (pořady *Černobílo*, *NoNoNo!*, *Planeta Yó*, *Tamtam* apod.).

Petr Štěpán (1979) vystudoval obor písmo a typografie na VŠUP. V letech 2004 a 2014 byl členem Studia Najbrt. Držitel cen Czech Grand Design a Český lev je tvůrcem vizuálního stylu České televize, festivalu Pražské jaro (v letech 2010–2013), společnosti ČD Cargo a také identity a orientačního systému Českých drah.

Daniel Špaček (1977), absolvent AVU a autor mezinárodně oceňovaného vizuálního stylu stanice ČT :D (2013), vytváří a režiruje sérii *NoNoNo!* (2017). Podílel se na televizních seriálech *Černobílo* (2015) a *KOSMO* (2016). Věnuje se i elektronické hudbě (album *Mythematica*).

DANIELA KROLUPPEROVÁ

JDE SEM LESEM

Ilustrovala Eva Chupíková
Praha, Portál 2016, 88 stran
ISBN 978-80-262-1102-0
věk **5+**

Jak to dopadne, když je malý školák z velkoměsta nucen trávit prázdniny na venkovské chalupě u babičky, která má sice rozlehlou zahradu, slepice a králíky, jenže v televizi pouze pět programů a schází jí připojení k internetu? Jako typický reprezentant digitální generace Z se Toník dost neochotně podrobuje babiččinu návrhu vypravit se na borůvky. Nevhodným chováním na sebe přivolá hněv lesního skřeta, a teprve když s pokorou začne vnímat okolní prostředí, je ze zajetí propuštěn a může se v pořádku vydat domů. Navrací se bohatší nejen o řadu poznatků, ale dostalo se mu i užitečné lekce. Daniela Krolupperová prostřednictvím pohádky seznamuje čtenáře s účinky léčivých rostlin a k upevňování poznatků využívá otázky zařazené za každou kapitolou. Na didaktickém plánu publikace se podílejí ilustrace Evy Chupíkové, jež kromě čarovaných průhledů do lesních zákoutí nabízejí přesné vyobrazení rostlin jako z botanického klíče.

Daniela Krolupperová (1969) vystudovala severské jazyky na FF UK a v současnosti se věnuje překladům a literární tvorbě. V knihách pro děti všech věkových kategorií nezdírkou kombinuje prvky prózy po-

hádkové a naučné, mj. v přírodopisně laděných pohádkách *Zákeřné keře* (2010), *Rybí sliby* (2011) a *Mizící hmyzíci* (2013) s ilustracemi Evy Chupíkové. Mládeži věnovala knížky s historickou tematikou, např. *dobový portrét M. D. Rettigová – Tajný deník její schovanky* či detektivku *Zločin na Starém Městě pražském* (2014, Zlatá stuha). Zájem o dějiny se promítl i do spolupráce s Renátou Fučíkovou na projektu *Historie Evropy* (2011, Zlatá stuha). Začínajícím čtenářům vychází vstříc humornými prózami z albatrosích edic *První čtení* a *Druhé čtení*, např. *Bubáček* (2011), *Policejní křeček* (2013) či *Policejní křeček a zámecký zloděj* (2017). Citlivě reflektuje také problematické stránky dětství, třeba problém šikany v knize *Já se nechtěl stěhovat!* (2010).

Eva Chupíková (1974) – podrobněji na straně 10

DANIELA KROLUPPEROVÁ

POLÁRNÍ POHÁDKA

Ilustrovala Michaela Bergmannová
Praha, Portál 2017, 80 stran
ISBN 978-80-262-1169-3
věk **6+**

Pohádkový příběh Daniely Krolupperové odehrávající se za polárním kruhem má neobvyklou hrdinku: malou sněhovou vločku. Ta se přes mamčin zákaz sveze s víchem až na ledový ostrov, daleko od své rodiny – ale přes veškerou rozpustilost se nerozpustí, na zpáteční cestě přispěje k tomu, že osamělému rybáři roztaje srdce, a sama uzavře řadu vroucích přátelství. Průvodkyní, která jí pomůže vyznat se v sobě i v okolním světě, se této vločce podobně jako u Saint-Exupéryho stává moudrá liška, nyní však v bílém kožíšku. V devíti kapitolkách se nejmladší školáci seznámí jednak s dobrodružstvími všetečné průzkumnice, jednak poznají řadu zajímavostí ze života velryb, tuleňů, lachtanů a mrožů. Pouze lední medvědi, kteří přes zimu potajmu hospodaří na opuštěné polární stanici, jim na sebe nic neprozradí. Třebaže byl děj situován do arktické krajiny, působí ilustrace Michaely Bergmannové hřejivě a zdařile se vyrovnávají i s personifikací hrdinky.

Daniela Krolupperová (1969) – podrobněji výše na této straně

Michaela Bergmannová (1972), absolventka katedry animace a multimediální

tvorby na FAMU, se vedle kreslené animace zabývá i tvorbou pro děti. Pro nakladatelství Portál ilustrovala např. naučné knížky *Výři nesýčkůj* (2011), *Logopedické pohádky* (2012), *Po stopách Karla IV.* (2016), knížky pro začínající čtenáře *Svět hraček a her* (2012), *Nanukova dobrodružství* (2013), *O modrém světě* (2014) a *V zoo není žádná nuda* (2016). Spolupracuje s časopisy *Sluníčko* a *Puntík*. V České televizi vytvořila a režisovala seriál pro nejmenší diváky *Moje zahrádka* (2016).

LUBOMÍR KUPČÍK

VELKÁ INDIÁNSKÁ KNIHA – HAU KÓLA!

Ilustroval autor
Praha, Mladá fronta 2017, 104 stran
ISBN 978-80-204-4066-2
věk **9+**

Porozumění přírodě nejdřív vyžaduje dychtivý zájem a poté vcítění. A je-li fanoušek šikovný, brzy shledá, že nejsnáze se mu to povede vlastnoručně. Na tyto jistoty sází soubor „50 návodů k výrobě indiánských předmětů“, v němž Lubomír Kupčák nadchne ty dobrodruhy, kteří se díky četbě chtějí – nebo někdy chtěli – připojovat komunitě „euroindiánů“ čili skupinám prakticky oživujícím dávné způsoby prvních amerických národů a pokorně obdivujícím jejich postoje. Autor jim coby příznivce lesní moudrosti vtělené před stoletím do zásad skautingu krok za krokem osvětluje, jak se dají z dostupných materiálů vyrobit repliky tradičních součástí oděvu, obutí, ozdob i některých loveckých potřeb. Instruktažní dvoustrany publikace jsou doplněny jednak poučením o dalších sousedech indiánských týpí, jednak vyprávěními o obyčejích, jež tyto kmeny vyznávají nehlédě na dnešní pobyt v rezervaci a čas měřený hekticky po bělošsku.

Lubomír Kupčák (1957), grafik a ilustrátor, se po vyučení uměleckým malířem interiérů podílel na řadě restaurátorských projektů, mj. na rekonstrukci prostor Národního divadla a Pražského hradu. Zájem

o zoologii a etnografii, posílený vazbami ke skautingu a obdivem k tvorbě Zdeňka Buriana, ho přivedl ke knižní ilustraci. Zaujal souborem děl k paleontologickým popularizacím z pera Vladimíra Sochy (*Po stopách dinosaurů*, *Neznámí dinosauri*), ilustracemi k reedici (2008) *Bílého tesáka* Jacka Londona či k tábornickým encyklopediím Miloše Zapletala. Dynamický výraz však uplatnil i v doprovodu k fantastickým prózám Petry Neomilnérové (např. *Amélie a tma*, 2013).

**MARTINA KURKOVÁ
NOŽIČKOVÁ**

OSKARE, PLAV!

Ilustrovala autorka
Praha, POP-PAP 2017, 40 nečíslovaných stran +
2 strany volné přílohy s kartami
ISBN 978-80-906625-4-4
věk **3+**

Pobídka v titulu knihy je určena tučňáku Oskarovi, outsiderovi v antarktické zvířecí kolonii, z níž se vyčlenil strachem z vody a tvrdošíjně prosazovanou touhou vzlétnout ke slunci. Jednoduchý příběh má předvídatelnou pointu. Tučňáček vzdoruje snahám ostatních kolegů o plavecký výcvik, dokud v něm sám nerozpozná sebezáchovný prostředek, jak doplout domů z nedobrovolného výletu na utržené kře. Díky tomu objeví krásu podmořských hlubin i nádhernou paralelu k létání, takže strach z neznámého mizí. Autorkou námětu, scénáře a digitálně vytvořených ilustrací je Martina Kurková Nožičková, stručné textové libreto dodal Lukáš Csicsely (1989). Pozornost však na sebe strhává především výtvarné řešení: plány Antarktidy jsou zde hmatatelné od první rozkládací stránky, z jejichž modrých, bílých a šedých odstínů sněhu plasticky vystupují aktéři historky. Příložené myrioráma, sestávající z 18 karet k vystřižení a skládání, umožňuje donekonečna prodloužit čtenářský zážitek čistě na základě vlastní tvořivosti. Podobné postupy přicházely v knihách pro děti ke slovu už v předminulém století, nicméně ve spojení s moderní typografií získávají švih, jehož zásluhou lze rozhybat postavy i publikum.

Martina Kurková Nožičková (1987) vystudovala Fakultu designu a umění Ladislava Sutnara ZČU v Plzni. Od roku 2014 pracuje jako grafická na brněnské Mendelově univerzitě. Podílela se na kolektivních publikacích, např. na komiksových sbornících vydaných u příležitosti projektu Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015. Ilustrovala české verze sci-fi H. G. Wellse *Válka světů* (2013) a románu Shirley Jacksonové *Dům na kopci* (2015).

RADEK MALÝ – ANDREA TACHEZY

DEVĚT PLCHŮ V PELECHU

Ilustrovala Andrea Tachezy
Praha, Běžíliška 2016, nestránkované leporelo
ISBN 978-80-906467-3-5
věk **2+**

V žertovném leporelu upevňujícím v dětské paměti sled čísel 1 až 9 se skrývá říkadlo založené na vzestupném rozpočítadle s neposednými zvířátky a na situační komice blízké tomu náhledu na svět, jaký je nejmenším tak vlastní. Knížky pro předčtenáře bývají nemyslitelné bez ilustračního doprovodu, a proto Andrea Tachezy text doplnila kresbami odrážejícími věrnou podobu plchů. Přesto se na každé rozkládací straně objeví vtipný detail: továrna opatřená sloganem „Vyrábíme pl(e)chy“ nebo kresby proslulých světových staveb s poznámkou „4 plchům chtělo se / procestovat svět, / než se domů vrátili, / máme jich už 5...“. Na závěr Radek Malý přiložil minipoučení o životě těchto zástupců řádu hlodavců v jejich přirozeném prostředí.

Radek Malý (1977) vystudoval bohemistiku a germanistiku na FF UP v Olomouci. Jako pedagog působí na FSV UK a na své alma mater. Uplatňuje se také jako překladatel. Jeho básnická tvorba pro děti i pro dospělé se setkala s příznivou odezvou čtenářů i kritické obce: *Vraní zpěvy* obdržely Cenu Jiřího Ortena 2004 a sbírka *Větrní – Zcestné verše* Magnesii Literu za poezii 2005. V souboru *Kam až smí smích*

(2009) zúročil své básně a říkadla pro školní čítanky. Na melancholicky laděnou básnickou knihu *Listonoš vítr* (2011, Magnesii Litera 2012, Čestná listina IBBY 2014) navázal sbírkou *Moře slané vody* (obě knihy ilustroval Pavel Čech). V roce 2012 vydal *Kamarády z abecedy*, veršovaný abecedář inspirovaný obrázky Františka Petrůky.

Andrea Tachezy (1966) absolvovala ateliér animovaného filmu na pražské VŠUP. Ilustrace v knihách pro nejmladší děti vytváří kombinovanou technikou kresby, akvarelu a koláže, jak je patrné např. z knih Zuzany Kovaříkové *Za zvířátky do lesa* (2012) a *Za zvířátky k vodě* (2013). Příležitostně vytváří textilní hračky a kalendáře. Její trojrozměrné leporelo *Ferdinande!* (2013) s verši Robina Krále získalo Zlatou stuhu a bylo zapsáno na Čestnou listinu IBBY. Další Zlatou stuhu obdržela za ilustrace k pohádce Ivana Binara *Bořivoj a blecha Fló* (2014).

RADEK MALÝ – RENÁTA FUČÍKOVÁ

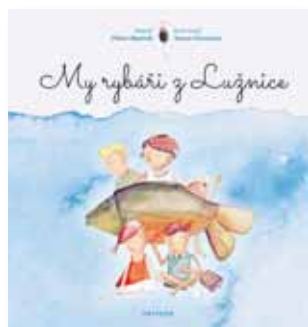
FRANZ KAFKA – ČLOVĚK SVÉ I NAŠÍ DOBY

Ilustrovala Renáta Fučíková
Praha, Práh 2017, 104 stran
ISBN 978-80-7252-674-1
věk **12+**

Osobnost Franze Kafky nelze zredukovat na podmanivě chmurný obličej určený k masové spotřebě turistů na výletě v naší „matičce s drápy“, ba ani na objekt památné vědecké konference v Liblicích, která roku 1963 předznamenala nedlouhé období společenského uvolnění. Byl to především člověk jako my, jedinec z masa, kostí i mnoha strachů o hodnotu svého já. A kdo jiný by na to měl poukázat než právě kolega-spisovatel? Veden úsilím uchopit možná i nepochopitelné stopuje Radek Malý kroky pana K. po rodné zemi – bohužel postižené nejednou kafkárnou – s důrazem na jeho vztahy a záliby, na jeho tísně i fatální plicní chorobu, jež křehkého Pražana přemohla. Zasluhou desítek ilustrací Renáty Fučíkové se při tom dostane rovněž na trojici komiksů zpracovaných na motivy známých povídek (*Ortel*, *Proměna* a *Umělec v hladovění*), a tak se nehledě na zevšeobecnění nutné pro dospívající čtenáře účastníme polidštění žádoucího. Stereotyp by v Kafkově případě nebyl dobrým rádcem. Ostatně už jeho poslední láska Dora Diamantová postřehla, že „jediný den prožítý s Franzem předčí všechno, co kdy napsal“.

Radek Malý (1977) – podrobněji výše na této straně

Renáta Fučíková (1964) – podrobněji na straně 8

VIKTOR MASTNÍK

MY RYBÁŘI Z LUŽNICE

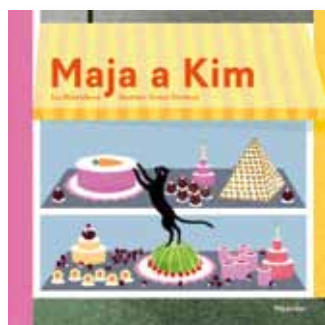
Ilustrovala Tereza Víznerová-Václavková
Praha, Verzone 2017, 68 stran
ISBN 978-80-87971-13-0
věk **6+**

Ve středu dění rybářské knížky jako vyšíte stojí kluk z jihočeského venkova – nositel symbolického jména Kryštof, který se svými třemi kamarády a sestrou Magdou poznává taje jednoho z nejstarších lidských řemesel. Vypravěč se však učí ryby nejen lovit, ale i jist. V kroužku přátel nemá nouzi ani o dobrodružství, ani o úlovky v řece Lužnici a v okolní rybniční soustavě. A protože takovému slušnému úlovku nezbytně předchází svědomitá péče o domovský revír, vypouští dětská parta s baštyřem do řeky malé pstruhy – účel próza vysvětlí i díky podrobným ilustracím. Chlapcovo líčení vrcholí výlovem obecního rybníka za účasti celé vesnice, hasičský sbor nevyjímaje. Příslušníci cechu svatého Petra i svatého Floriana mají totiž spadeno na dosud neulovitelného šestadvacetiletého kapra Bláfulu.

Viktor Mastník (1975) vystudoval VŠE, obor management marketingu, a působí jako ředitel několika společností zabývajících se podporou kulturních a sportovních akcí. Ve volném čase pomáhá obnovit tradici pivovarnictví v rodné Lomnici nad Popelkou, ve městě označovaném za „Chamonix Českého ráje“. V literární prvotině *My rybáři z Lužnice* shrnul vzpomínky

na zážitky svých dětí v milovaných jižních Čechách.

Tereza Víznerová-Václavková (1972) po studiu propagační tvorby na SUPŠ v Praze pracovala jako reklamní grafička. Nyní se věnuje autorské knižní tvorbě pro děti, v níž nejčastěji přemýšlí o zásadách ohleduplného pěstitelství a zdravého životního stylu – knihy *Jůlinka z veselé zahrádky* (2011) a *Jůlinka z jedlé zahrádky* (2013) vyšly i v nizozemštině. Spolupracuje s časopisem *Raketa*. Publikovala též hravý cestopis *Jak Egu dojel až na konec světa* (2013).

IVA MRKVIČKOVÁ

MAJA A KIM

Ilustrovala Tereza Ščerbová
Praha, Meander 2017, 104 stran
ISBN 978-80-7558-019-1
věk **6+**

Koho si představit pod jmény titulních postav téhle drobnější prózy pro začínající čtenáře? Nebude asi od věci prozradit, že autorčino téměř detektivní vyprávění se klaní umění světově proslulé spisovatelky Astrid Lindgrenové (1907–2002). Maja je totiž Švédka žijící v Praze pouze s otcem, který si otevřel pro malé tolik přitažlivou cukrárnu, chová se velmi pozorně k okolí, miluje kocourka Erika, vášnivě kreslí (a okusuje přitom pastelky) a někdy nedává ve škole pozor. K úplnému štěstí dívce schází maminka, nyní znovu provdaná ve Stockholmu. K rozuzlení zašmodrchaných vztahů dojde v den Majiných narozenin příjezdem svérázné švédské babičky a Kima, šikuly obestřeného žádoucí dávkou tajemna. Titul osvěžují i ilustrace Terezy Ščerbové, v nichž se hýří celou škálou barev. Kdo by si pak po dočtení nedal plundru, rolku, nebo aspoň pepřový perníček?

Iva Mrkvičková (1977) absolvovala bohemistiku na FF UK, vyučovala na základních školách (specializuje se na výuku češtiny pro neslyšící) a na PedF JČU v Českých Budějovicích. Se svou rodinou žije v jižních Čechách. Vytváří mj. sešity na podporu čtenářské gramotnosti dětí (*Pipin*,

Týna a obludáci, 2016). Dospělé oslovila humoristickou prózou *Pší historky* (2014).

Tereza Ščerbová (1982) – podrobněji na straně 24

FRANTIŠEK NEPIL

POHÁDKOVÝ SVĚT FRANTIŠKA NEPILA

Uspořádala Viola Somogyi, ilustroval Adolf Born
Praha, Knižní klub 2016, 224 stran
ISBN 978-80-242-5400-5
věk **5+**

Pod nevztíravým názvem se skrývá reprezentativní výbor z tvorby prozaika, jenž po tři dekády minulého století patřil ke stálým silným žánrům české moderní pohádky. Editorka Viola Somogyi jeho texty rozdělila do sedmi tematických cyklů, které buď představují spisovatelovy oblíbené hrdiny, anebo humorným, zato pokaždé laskavým způsobem glosují průběh křesťanských svátků. Z uspořádání svazku je zřejmé, jak tento milovník Křivoklátska hluboce cítil přírodu a jak o zástupcích zvířecí i ptáčí říše dovedl poutavě vyprávět. Z jeho nesmrtelného podání – zjevného v citacích z knihy *Lišky, dobrou noc* – sálá schopnost hledat a nalézat v životě harmonii, neboť se dotýkají zásadních mezilidských vztahů i vztahu člověka ke všemu živému.

František Nepil (1929–1995) své první povídky psal už ve 40. letech minulého století a popularity dosáhl i jako rozhlasový fejetonista (*Dobrá a ještě lepší jitra*, souhrnně knižně 1996). Na poli tvorby pro děti zpočátku prosazoval nonsensovou poetiku (*Pohádky z pekelce*, 1967), později se přimkl k osobitě verzi sousedského vypravěčství. Úspěšná a oceňovaná jsou díla pro děti stojící na rozhraní prozaické

a pohádkové prózy (*Já, Baryk*, 1977; *Zobáček mi namalujte červeně*, 1983, ad.). Jeho knihy se staly předlohami večerníků *Makový mužíček* (1980, animace Josef Paleček) či *Štuclinka a Zachumlánek* (1999, animace Antonín Stoják).

Adolf Born (1930–2016), malíř, grafik a ilustrátor, studoval VŠUP a absolvoval AVU. Obrazový doprovod dodal čtyřem stovkám knih pro všechny věkové kategorie čtenářů. V tvorbě pro děti a mládež se proslavil ilustracemi k původně večerníkovému seriálu *Mach a Šebestová* Miloše Macourka (1977, knižně 1982). Vystavoval na desítkách samostatných i kolektivních výstav a obdržel četná oborová ocenění (Zlatá stuha, Nejkrásnější kniha roku, Zlaté jablko BIB apod.). Pro Františka Nepila ilustroval knihu *Pět báječných strýčků* (1987) a jedno z nových (2001) vydání pohádky *Já, Baryk*.

PETR NIKL

JINOTAJE OPIC

Ilustroval autor
Praha, Meander 2017, 120 stran + 3 čtvercové kartony s opičí abecedou
ISBN 978-80-7558-012-2
věk **8+**

Námět třinácté autorské knihy Petra Nikla jeho příznivce nepřekvapí, protože zvířata a přírodní úkazy představují pro tohoto všestranného umělce nevyčerpatelnou studnici fantazie. Tentokrát jeho imaginaci upoutali živočichové našemu druhu nejbližší – v dokonalých tužkových kresbách předkládá atlas patnácti opičích druhů. Zaměřuje se na jejich postoje a pózy, z nichž nejděčnější možnosti nabízejí mnohotvárné ocasy těchto čilých tvorů. Ve svinutých i rozvinutých podobách se opice stávají jinotajnou předlohou písmen abecedy, a tak každý zařazený portrét přinese vzkaz čitelný pouze tehdy, pronikneme-li do obrázkového kódu. Komu by se luštění nezdařilo, ať nalistuje obsah publikace. Další verše pak zařazené druhy poeticky upřesňují, a tím charakterizují kupříkladu outloně jávského („outloň nosí v jasné noci na srsti jed Jávu v srdci“) nebo makaka červenolícího („sněžný makak v lázni sní krápník vousů vyzvání“).

Petr Nikl (1960), spoluzakladatel umělecké skupiny Tvrdohlaví a laureát Ceny Jindřicha Chaloupeckého 1995, vystudoval pražskou AVU. Věnuje se mnoha uměleckým formám od malby, přes loutkové divadlo až po hudební projekty. Je autorem

interaktivních výstav *Orbis pictus*, *Hnízda her* a putovní expozice *Krajina fantazie a hudby* (původně pro český pavilon na EXPO 2005 v Aichi). Plaše zasněné vidění světa promítl do autorských knih *Pohádka o Rybitince* (2001), *O Rybabě a mořské duši* (2002), *Lingvistické pohádky* (2006), *Záhádky* (Magnesia Litera za knihu roku 2008), *Přeshádky* (2010), *Divňáci z Njújorku* (2012) ad. Ilustroval i nonsensovou pohádku Jiřího Dědečka *Život a cesta hrocha Obludvika* (2013). Ve vzpomínkovém cyklu *Foukací povídky* (2013) se několikrát inspiroval hračkami své matky, výtvarnice Libuše Niklové.

PETR NIKL

SLOVOHLEDĚ

Ilustroval autor
Praha, Meander 2016, 84 stran
ISBN 978-80-87596-95-1
věk **8+**

Předposlední Niklova kniha zkouší a zkouší, co jazyk jakožto básnický nástroj vydrží a co ještě lze s jeho podstatou překračující hranici dorozumění – a nedorozumění – podnikat. Nehledějme v ní konkrétní ilustrace. Už ostře geometricky vyhraněná obálka prozrazuje, že vnitřní barevné strany dodají textu další fantazijní rozměr. Využívají nejen pastelových tónů od citronově žluté, přes snovou temnou modř po okr, ale i odstínů šedé přecházejících v kontrastní černou a sněhobílou. V přítomných verších a hlavolamech blízkých experimentální poezii najdeme jak prvky grotesky, tak sémantické vizuální texty, rébusy či pouhé přesmyčky. A jakých situací se Nikl dotýká? Básnický vizualizuje zvířata, stromy a lidi, zeměpisná místa, jména a situace, momentální pocity i projevy koloběhu života. Tu rozvine pouštní krajinu před bouří i po ní, onde vytvoří pohoří z lidových říkadel, ponoří se do psaní měkkého „i“ či ypsilonu či zahníždí slovní druhy. Hledání smyslu jeho slovohrátek je už na nás.

Petr Nikl (1960) – podrobněji na předešlé straně

LUISA NOVÁKOVÁ

BÍLÍ HAVRANI

Ilustroval Pavel Trávníček
Praha, Argo 2017, 460 stran
ISBN 978-80-257-2080-6
věk **12+**

V široce rozvětvené rodině žánrů fantasy se v českém kontextu jenom sporadicky objevují kvalitní díla určená dospívajícím. Prózu *Bílí havrani* můžeme zařadit do proudu fantasy historického, jelikož předstírá obraz pevně vytvořené vládnoucí hierarchie na území říše Kaymeira, nicméně vykazuje i typické literární znaky děl pro mladé čtenáře. Luisa Nováková jim předkládá napínavý román o postupném citovém dozrávání dvojice urozených sourozenců, kteří svádějí dlouhý a nelístopný boj proti uchvatitelskému otčimovi. Mladý odstrčený král i jeho sestra jsou nuceni uchýlit se do nepohostinného města Věže a jednat s desítkami místních obyvatel. Postavy, jež jim budou po četných peripetiích nápomocny, jsou obdařeny jak výraznými charaktery a heroičností, tak starobyrou učeností, nejkulí esoteričností posílenou autorčiným vznosným jazykem a neotřelými přirovnáními.

Luisa Nováková (1971) přednáší českou literaturu a literaturu pro děti a mládež na FF MU, kterou vystudovala, příležitostně ilustruje a překládá z polštiny. Za dvou-svazkový prozaický debut *Sestra volavek* a *Kámen vládců* získala roku 1998 Zlatou stuhu. Zaměřuje se hlavně na prózu čer-

pající z historie, mýtů a folkloru, určenou mládeži i dospělým. Upoutala románem *Krajina s jednorožcem* (2006) a souborem autorských adaptací polských pověstí *Šlépěj královny Jadwigy* (2009), jež doplnila vlastními překlady polské lidové poezie.

Pavel Trávníček (1984) absolvoval střední grafickou školu, nicméně připadá si jako věčný samouk. Zabývá se grafickým designem, typografií, malbou a ilustrací. Spoluzakladatel tvůrčího uskupení MSC a herního studia ARK8 (online karetní hra *Coraabia*) se podílí na četných internetových i televizních projektech. Je také spoluautorem oceňované experimentální stavebnice RIPO (s Janem Kyselou).

IVANA PECHÁČKOVÁ

EDICE MANAMANA: STVOŘENÍ SVĚTA – O POTOPĚ SVĚTA – PŘECHOD RUDÝM MOŘEM – DESATERO PŘIKÁZÁNÍ – DAVID A GOLIÁŠ – JONÁŠ A VELRYBA

Ilustroval kolektiv

Praha, Meander 2017, 6 svazků po 28 stranách
v kompletu spojeném bandáží

ISBN 978-80-7558-025-2 (komplet; v prodeji
jsou i jednotlivé svazky)

věk 6+

V podobě připomínající kdysi vyhledávané *Pohádkové lístečky* s adaptacemi folkloru všech kontinentů, teď však vypravené v pevné vazbě a se špičkovými ilustracemi, se dětem i rodičům představují první knížky edice *Manamana* – konkrétně svazčky 1, 3, 9, 10, 14 a 18 plánovaného cyklu. Smyslem řady, která v názvu upomíná na pokrm izraelitů na útěku z Egypta (*mana*), je zpřístupnit židovsko-křesťanské základy evropské civilizace dětem éry kulturní globalizace. Adaptátorka starozákonních předloh Ivana Pecháčková proto vyzdvihuje postoje Stvořitele k jeho nejmilovanějšímu výtvaru – člověku –, a to počínaje sladkým bezčasím rajske zahrady (*Stvoření světa*), přes první tresty za zpupnost (*O potopě světa*), shrnutí mravních základů monoteismu (*Desatero přikázání*) až po zkoušky soudržnosti a víry (*Přechod Rudým mořem*, *David a Goliáš*, *Jonáš a velryba*). I různorodé kreace výtvarnic nastupující generace mají vždy na zřeteli, že účel edice naplní výhradně přístupy neotřelé a nemoralizující.

Ivana Pecháčková (1958) po studiích na pražské VŠE pracovala jako komerční inženýrka v zahraničním obchodu a překladatelka ve svobodném povolání. V roce

1995 založila nakladatelství Meander. Její adaptátorské počiny se od roku 1997 zaměřují na bohemiku a pragensie (*Legenda o pražském Jezulátku*, *Legenda o Golemovi*, *Legenda o svatém Václavovi*). Do češtiny přeložila mj. dramata beatnika Lawrence Ferlinghettiho i drobné prózy Aldouse Huxleyho (*Vrány z Hruškovice*), Johna Irvinga (*Jako by se tu někdo snažil nevydat ani hlásku*) a Jamese Joyce (*Kočka a čert*) určené dětem a mládeži. Roku 2013 vykonala pouť z francouzských Lurd do španělské Compostely.

Kolektiv ilustrátorů ve složení: Monika Novotná (1984), Petra Josefina Stibitzová (1988), Nikola Logosová (1992), Marie Štumpfová (1984), Nikola Hoření (1989) a Alžběta Zemanová (1987) – podrobněji na straně 29.

IVANA PEROUTKOVÁ

FRANCOUZSKÁ JÍZDA

Ilustrovala Alena Brunhilda Oswaldová

Praha, Cooboo 2017, 192 stran

ISBN 978-80-7544-310-6

věk 15+

Jakkoli je obálka románu vyvedena v barvách oblíbených francouzských cukrovinek *macarons*, próza sama rozhodně sladkou tvář Francie neukazuje. Startuje v šedivé normalizační Praze, kde hrdinka Ivana studuje na filozofické fakultě, a pokračuje v oblacích cigaretového kouře z gitanek na uprášených silnicích při cestě autostopem z Paříže do Toulonu a zase zpět. V době, kdy Evropu rozdělovala železná opona, představoval měsíční pobyt ve svobodné zemi netušené dobrodružství, výzvu a zkoušku. Hrdinka, která to vše líčí v přímé perspektivě, při sbírání zážitků tu a tam uklouzne a utrží šrám. Za lehkou vážností, s níž střídá adresy a navazuje známosti, se skrývá touha poznat sama sebe, byť bude nevyhnutelně konfrontována i s politickými a kulturními rozdíly. Autorčin osobitý styl staví na fragmentaritě vzpomínek a úvah odvíjejících se v tempu tak svižném, že si text včetně epilogu vystačí s necelými dvěma sty stránkami – a přece neztrácí na přesvědčivosti.

Ivana Peroutková (1960) po vystudování divadelní a filmové vědy na FF UK působila v Čs. televizi a v nakladatelství Panorama. Od 90. let se věnuje literární tvorbě, publicistice a překladům. Na poli dětské litera-

tury si získala čtenáře harmonickou desetidílnou sérií o Aničce, kterou vytvářela od roku 2004 a uzavřela dílem *Anička v zahradě* (2017). Při zobrazování života dětí se nevyhýbá ani sociologickým problémům, např. fenoménu alkoholismu v knize *Kristián a kocour Teo* (2015). Ke starším čtenářkám se obrátila tetralogií o Denise (2009) a románem o hledání lásky a identity *Mia flor* (2013).

Alena Brunhilda Oswaldová (1982) je absolventkou mediálních studií na FSV UK a působí v oblasti marketingu a public relations. Výtvarným aktivitám se věnuje jako samouk. Vytvořila obálku ke knize Andreje Astvacaturova *Lidé v nahotě* (2016) a obrazový doprovod nekonvenčního průvodce po Marseille, jenž vznikl na základě blogu Magdalény Rejžkové a vyšel pod názvem *Chtěj Marsej* (2017).

IVAN RENČ

MALÝ KRÁL

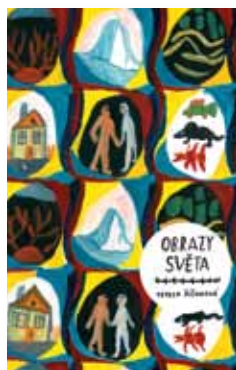
Ilustrovala Zdenka Krejčová
Praha, Karmelitánské nakladatelství 2017,
128 stran
ISBN 978-80-7195-939-7
věk 6+

Malý král se musel předčasně vzdát bezstarostného dětství a zastoupit svého otce na trůně. Může se spolehnout na moudré rádce, avšak potřeboval by osobně prozkoumat říši, již nyní vládne. Kritériem, kterým poměřuje svět, je biblické „Nechte děti přicházet ke mně a nebraňte jim, neboť takovým patří království Boží“. V přestrojení za chudého chlapce pomáhá v šesti zastaveních nalézt vrstevníkům bezpečný domov a napravuje křivdy, jichž se dopouštějí dospělí. Pohádkovost spočívá v symbolice jeho postavy, zážitků a v harmonickém řádu, který v závěru vždy nastoluje, i když má místo kouzelnického arzenálu k dispozici pouze lásku. Autor práci malému panovníkovi poněkud usnadňuje, poněvadž ho konfrontuje spíše s chamtivostí a omezeností než s čirým zlem. Ostatně i z loupežníků se nakonec vyloupnou šikovní hráči kuzelek a milovníci švestkových knedlíků. Postava dětského krále se objevila rovněž ve stejnojmenném večerníčkovém seriálu (2007) podle scénáře a v režii autora, jenže ten se od knížky podstatně liší.

Ivan Renč (1937) absolvoval FAMU, ztvárnil několik filmových rolí a poté se věnoval zejména režii animovaného filmu určené-

ho zčásti i dětským divákům. Za krátkometrážní snímek *Loutka, přítel člověka* (1981) získal sošku Zlatého medvěda na festivalu Berlinale. Od 90. let píše knihy, v nichž dětem tlumočí křesťanské hodnoty. Příběhy světců zahrnul do *Kytice z královské zahrady* (1993), pohádku *Pasáček Asaf* (1995) umístil do Betléma, biblické předlohy převyprávěl v knihách *Šest karmenných džbánů* (2003) a *Povídala rybě ryba* (2009). Vánoční miniatury o oslíku coby průvodci Svaté rodiny obsahuje svazek *Ušatý osel, nebeský posel a jiné příběhy* (2004).

Zdenka Krejčová (1944) vystudovala ilustraci a grafiku na VŠUP. Ilustrovala přes sedmdesát knih pro děti, vesměs pohádky a realistické prózy pro čtenáře mladšího školního věku – vedle knížek Ivana Renče např. díla *Tajemství proutěného košíku* (1978) Markéty Zinnerové, *Kryštof a Karel* (1982) Martiny Drijverové, *Perlová panna* (1982) Pavla Šruta, *Příhody malého Kořínka* (1993) Ljuby Štiplové, *Rošťák Oliver* (2003) Petry Braunové apod. Její kresby najdeme i v řadě učebnic a čítanek.

TEREZA ŘÍČANOVÁ

OBRAZY SVĚTA

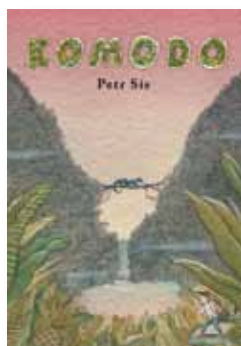
Ilustrovala autorka
Praha, Baobab 2016, 14 barevných archů
(mapy k rozkládání) a 192stránkový Průvodce
obrazy světa v pouzdře
ISBN 978-80-7515-044-8
věk 8+

V průvodci po krásách světa se Tereza Říčanová vrací k albu *Noemova archa* a k jeho výtvarné kompozici, abstrakci i symbolice. Čtrnácti rozkládacími archy vstupuje do mytologického i lidského času, když na nich představuje vesmír, podzemí, moře, les, zahradu, džungli a vyprahlou poušť, posléze i hrady, město a naši pospolitost. K jejím hutně pojatým výjevům se můžeme opakovaně vracet, bádat v nich a pozorovat, dumat nekonečně dlouho a občas také listovat v samostatné knížce shrnující kulturní a literární souvislosti. Uplatní se v ní různé druhy paměti, bájných představ i vědeckých objevů. A tak například arch s tvory a kouzelnými předměty sleduje snové archetypy skryté v každém z nás neohledně na to, zda jde původně o látky pohádek (*Sedmero havranů*, *Červená Karkulka*), o slavné králíky z klobouku nebo o obyčejnou duhovou kuličku.

Tereza Říčanová (1974) vystudovala ilustraci a grafiku na VŠUP. Žije s početnou rodinou na Vysočině. V námětech svých autorských knih vychází z křesťanských tradic či přímo z rudimentárních venkovských prožitků, jak dokládají *Kozí knížka* (2005), *Vánoční knížka* (2006), zpěvník

lidových písní *Měsíček svítí* (2008) nebo *Velikonoční knížka* (2012). V ilustracích i doprovodném textu přetavuje mytičnost a pohanství ve všednodenní prožitek. *Noemova archa* (2010), netradiční ztvárnění biblického příběhu obohacené o zkušenost s povodní na dvoře vlastního statku, získalo ocenění Nejkrásnější kniha ČR 2011 a Zlatá stuha 2011. Roku 2012 bylo dílo zapsáno na Čestnou listinu IBBY.

PETR SÍS

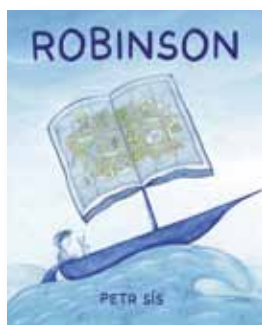
KOMODO

Ilustroval autor
Praha, Labyrint / Raketa 2016,
36 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-86803-41-8
věk **5+**

Název autorské knihy Petra Sise *Komodo* budí slibné dobrodružné asociace, poně-
vadž milovníci zeměpisu mají okamžité
jasno: přeplavíme se v ní až do tropické
Indonésie. Vizuální formou se ve svazku
naplňuje jedno dětské přání, které se rodi-
če rozhodli neoslyšet, když se vypravili na
odlehlý ostrov, aby synek mohl na vlastní
oči spatřit komodského draka – „ještěra
z čeledi varanovitých s ostrými drápy
a hrůzostrašnými čelistmi“. Výsledkem
expedice nebude čtenář přihlížející vývoji
z bezpečné vzdálenosti středoevropské
kotliny zklamán, a navíc si ji jako u všech
výtvarnickových děl znovu vychutná s řa-
dou detailních hříček a odkazů. S po-
usmáním se tak může vypravit do poko-
jčku plného draků, kteří jsou zavěšení na
stropě i v rámech, na předložce, v hračce
na klíček, v knihovně i na chlapcově trič-
ku. To už se tak stává, když jako malí na-
prосто propadneme snění.

Petr Sís (1949) absolvoval pražskou VŠUP
a londýnskou The Royal College of Art.
Od roku 1982 žije v USA. Věnuje se ani-
movanému filmu a ilustraci knih pro děti
a mládež – jeho tituly vycházejí rovněž
v anglických, francouzských, německých,
španělských, japonských aj. mutacích.

Držitel četných ocenění je např. dvojná-
sobným laureátem boloňské Ragazzi
Award (za knihy *Strom života a Zed' aneb
Jak jsem vyrůstal za železnou oponou*).
Roku 2012 byl poctěn Cenou Hanse
Christiana Andersena v kategorii ilustrace,
tedy nejvyšším oborovým vyznamenáním
udělovaným IBBY. Osobně laděné texty
jeho děl souzní s uplatněnou imaginací –
Tři zlaté klíče (1995), *Tibet aneb Tajemství
červené krabičky* (2005), *Zed'* (2007) –
i tehdy, když se autor zaměří na skutky
význačných vědců, např. Galilea Galileiho
(*Hvězdný posel*, 1996). V životopisné kni-
ze *Pilot a Malý princ* (2014) připomněl hu-
manistický odkaz letce a literáta Antoina
de Saint-Exupéryho.

PETR SÍS

ROBINSON

Ilustroval autor
Praha, Labyrint / Raketa 2017,
48 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-86803-43-2
věk **7+**

V *Robinsonovi* Petra Sise se zhmotňuje
aura nesmrtelného dobrodružného romá-
nu živěná záviděníhodnou fantazií chla-
pectví. Hrdina, v němž poznáváme autora
v útlém věku, se chystá na karneval a nej-
prve chce dorazit v masce piráta jako
ostatní spolužáci. Pod vlivem napínavé
četby – v podstatě tehdejší ikonické
adaptace Defoeova románu z pera Josefa
Věromíra Plevy – a na radu maminky se
nakonec rozhodne pro masku Robinsona.
Jenže mezi mořskými lupiči a jinými ob-
vyklými figurkami vyhlíží v chlupatém
oděvu nemístně, vyslouží si posměch
a pocítí křivdu. V horečnatém stavu, pod-
trženém náhlou nemocí, prožije vlastní
trosečnický příběh na divotvorném
ostrově. Kreslíř s úžasnou vynalézavostí
znázorňuje hochův činorodý pobyt mezi
zvířaty. Pozoruhodnou autorskou knihou
se opět vrátil do časů malostranského
dětství – a na rozdíl od světově úspěšné
Zdi, která komentuje spíš ústrky dospívání
v nesvobodném Československu, nyní
předkládá vzpomínku hluboce osobní.

Petr Sís (1949) – podrobněji výše na této
straně

KLÁRA SMOLÍKOVÁ

KNIHOŽROUTI 2 – KAM ZMIZELA ŠKOLNÍ KNIHOVNA?

Ilustrovala Bára Buchalová
Praha, Triton 2017, 72 stran
ISBN 978-80-7553-329-6
věk **8+**

Pokračování osudů Aleše a Zorky, teď už novopečených druháků, zavádí malé zvědavce do jemně nadsazeného prostředí, kde lidé kolem knih konají bohubilé dílo málem srovnatelné s činy filmového bibliobijce Flynna Carsena. Koneckonců ve městě, kde se čtenářství považuje za stejně přirozené jako dýchání, náruživě čte a k četbě vybízí nejen nový pan učitel, ale do stránek na chodbách fascinovaně hledí i pubertačky z osmičky či školník uveleбенý za garáží. Opět se tím potvrzuje, jak záslužně literatura otevírá člověku hlubiny poznání – musí se však užívat se zdravým rozumem. Zkušená autorka vede v patrnosti, že když knihomola jeho záliba příliš pohltní, mohl by si uškodit, a proto oba detektivy provázené knihožroutským skřítkem Edou pověřuje úkolem vypátrat, kam se přes prázdniny ztratila školní knihovna i s jejich bývalou třídou.

Klára Smolíková (1974) po studiích estetiky a kulturologie na FF UK pracovala jako pedagožka a metodička primárního vzdělávání. Coby spolupracovnice dětských časopisů se osvědčila při popularizaci historických látek. Nemalou část díla vytvořila se svým prvním manželem, kreslířem Honzou Smolíkem: dějinám středověku

věnovali mj. knihy *Husité* (2012), *Řemesla* (2013) nebo *Jak se staví město* (2014). Za komiksové album *Víktorka a vesmírná dobrodružství* obdrželi Zlatou stuhu 2015. Autorka próz *H. U. S. – Hus úplně světověj* (2015) a *Králík málem králem* (2016), působilci nyní jako šéfredaktorka komiksového čtvrtletníku *Bublifuk*, vytvořila i scénář televizního večerníčku *Vynálezce Alva* (2012).

Bára Buchalová (1975) je výtvarný auto-didakt. Spolupracuje s Českým rozhlasem (grafika *Webíku rádia Junior*), *Sluníčkem* a revu *Bublifuk*. Se spisovatelkou Danieľovou Krolupperovou získala Cenu učitelů SUK 2006 za prózu *M. D. Rettigová – Tajný deník její schovanky*. Kromě obou svazků *Knihožroutů* kresbami doprovodila např. reedici pohádky *Z. K. Slabého Dášenska a Pumrplík* (2015) či zpěvník *Ať žijí duchové!* (2017) podle scénáře Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře.

PETR STANČÍK – LUCIE DVOŘÁKOVÁ

JEZEVEC CHRUJDA DOBÝVÁ VESMÍR

Ilustrovala Lucie Dvořáková
Praha, Meander 2017, 28 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-7558-011-5
věk **5+**

Bohové musejí být šílení – a stvořitelé příjemně praštěných pohádek se toho nejspíš drží. Tak jako spadlá láhev od koly ve známém filmu narušila zvyky kmene v africké poušti, rozčísne i odhozená tenisová raketa hravou absurditu zvířecí komunity v lese Habřinci, založenou na přepychové jazykové komice Petra Stančíka. Neohrožený Chrujda už napočtvrté osvědčí příčinnost vlastní všem jezevcům bez usedlých návyků, když se pod patronací sůvičky Stání nasouká do rakety představě pro výzkum kosmu a zamíří vstříc Pídluně, maličkaté oběžnici našeho Měsíce. Tamějším třínohým ufonkům se rázem stane autoritou, ačkoli je třeba počítat s tím, že jeho zákeřný protivník Smradolf ani tady neřekl poslední slovo. Sřet dobra se škodolibostí asi postrádá mytickou sošnost *Hvězdných válek*, leč pozor: veškerá technika i zbraně v této vesmírné anekdotě jsou čistě bio!

Petr Stančík (1968), básník, prozaik a esejista surrealistického vyznání, vystupoval v literatuře až do roku 2006 pod pseudonymem Odillo Stradický ze Strdic. Studoval na PedF UK a na DAMU, působil jako učitel, textař a konzultant. V románu *Pérák* (2008) s nadsázkou komentoval

mýtus o supermanovi z protektorátní Prahy. Hlavní město, tentokrát čelící pruskorakouské válce, učinil též kulísou detektivní grotesky *Mlýn na mumie* (2014, Magnesia Litera 2015 za nejlepší prózu). Zájem o absurditu dějin prokázal i v románové tragikomedii *Andělí vejce* (2016). V tvorbě pro nejmenší čtenáře po úspěchu interaktivního zeleninového thrilleru *Mrkev ho vcucle pod zem* (2013) rozvíjí zvířecí eskapády z lesa Habřince – předtím v miniaturách *Jezevec Chrujda točí film* (2014), *Jezevec Chrujda staví nejdřív urychlovač a pak zase pomalič* (2015) a *Jezevec Chrujda našel velkou lásečku* (2016).

Lucie Dvořáková (1959) – podrobněji na straně 11

PETR STANČÍK – TOY BOX

O DÍŘE Z TRYCHTÝŘE

Ilustrovala Toy Box
Praha, Argo 2016, 64 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-257-2006-6
věk 5+

Svazek s morgensternovsky hravým názvem je založen na rozvíjení řady jazykových a výtvarných vtipů. Aby čtenář nebyl na pochybách ohledně totožnosti hlavní hrdinky, prostupuje knihou vyražený kruhový otvor zobrazující Díru přesně v duchu myšlenky, že „některé věci jsou právě proto, že něco nejsou“. Díru sužuje samota, a tudíž jednoho dne potají opustí trychtýř a vydá se z kuchyňské zásuvky do světa hledat spřízněnou bytost. Jak už to tak v pohádkách chodívá, svou rodinu plnou děr nakonec nalézá v cedníku jen kousek od místa, odkud se vydala na dobrodružnou výpravu. Pátrání je protkáno humornými verši a kaligramy. Určité jazykové hříčky ocení spíš dospělí, nicméně mladší ročníky se mohou bavit nápaditým zobrazením kuchyňského prostoru, v němž se vedle oživlých potravin a jednotlivého náčiní pohybuje i Vůně čerstvě namleté kávy. A až se gastronomické legrácky dětem omrzí, zůstane jim ještě perforovaná díra, tak trošku podvrtně vybízející k využití knihy třeba ve stylu „fidget spinneru“.

Petr Stančík (1968) – podrobněji na předešlé straně

Toy Box, která vystupuje výhradně pod pseudonymem, je absolventkou scénografie na DAMU a vystudovala i mediální komunikaci na Literární akademii Josefa Škvoreckého. Své práce otiskuje mj. v komiksové revui *Aargh!* nebo v časopise *Raketa*. Ilustrovala knížku Petra Janečka *Černá sanitka a jiné děsivé příběhy* (2006), podílela se na sborníku *Ještě jsme ve válce* (2011) a na komiksové antologii *Generace Nula* (2010). Její autobiograficky laděný grafický román *Moje kniha Vinnetou* (2016) získal cenu Muriel za nejlepší komiks i nejlepší kresbu a byl též vyznamenán Zlatou stuhou.

ESTER STARÁ

KAŽDÝ BULÍ NAD CIBULÍ

Ilustroval Milan Starý
Praha, Paseka 2017, 80 stran
ISBN 978-80-7432-791-9
věk 6+

„Každý bulí nad cibulí,“ tvrdí Ester Stará ve stejnojmenné básnické knize, u níž hrozí, že čtenář bude neméně slzet, tentokrát však smíchy. Sbirka navazuje na letitou tradici hravé poezie pro děti, která se vine od Emanuela Frynty, Pavla Šruta, Jiřího Žáčka až k Radku Malému a Daniele Fischerové. V padesátce básní nalezneme subtilní jazykové hříčky i verše vycházející z běžného okruhu života dětí, přičemž výjimkou nejsou ani mikropříběhy s pointou jako např. *K svátku*, *Pohodlný atlet*, *Není prales jako prales* či *Lekavá babička*. Vesele vyznění jim často zajistí slovní hra, jako je tomu v básni *Psí stroj*, v níž se popisuje převratný návod na výrobu kostí. Básnička v sobě nezapře pedagožku, takže publiku místy dopřeje i výchovnou lekci jako třeba v básni *U stolu*, nicméně převažují u ní verše a metafory založené na nevšedním nazírání každodennosti. Hravost sbírky posiluje karikující nadsázka výtvarníka Milana Starého.

Ester Stará (1969) se po absolvování logopedie a surdopedie na PedF UK věnovala pedagogické práci, z níž primárně vycházejí i její knihy určené k rozvíjení komunikačních dovedností předškolních a školních dětí, např. *Žezlucha se neříká* (2004),

Strč prst skrz krk (2008), *Žvanda a Melivo* (2009) či *Mařenka už říká Ř!* (2012). Od didakticky orientované literatury se obrátila k beletrii. Knižka *Chrochtík a Kvikalka na cestě za blýskavým prasátkem* (2012) s ilustracemi Martiny Matlovičové získala Zlatou stuhu. Většinou spolupracuje s manželem Milanem Starým, s nímž mj. vytvořila interaktivní publikaci *Dům za mlhou* (2013), podněcující kreativitu dětí.

Milan Starý (1970) vystudoval PedF UK, působil jako ilustrátor v reklamních agenturách a učitel výtvarné výchovy. Od roku 2000 je ve svobodném povolání, spolupracuje s médii, ilustruje pro nakladatelství 65. pole, Albatros, Knižní klub, Mladá fronta ad. Jeho kresby najdeme v souboru esejů Tomáše Sedláčka *Ekonomie dobra a zla* (2009). V oblasti literatury pro děti ilustroval např. knížky Ester Staré nebo sérii *Pachatelé dobrých skutků* (2009–2011) Miloše Kratochvíla.

ZDENĚK SVĚRÁK

TICHÉ ŠLAPACÍ KRÁLOVSTVÍ

Ilustroval Václav Ráž
Praha, Cosmopolis – Grada Publishing 2017,
64 stran
ISBN 978-80-271-0445-1
věk **8+**

Formou rozhlasové reportáže se před čtenářem odvíjí původní text nedělní pohádkové hry se zpěvy (uváděné i pod názvem *Kolo se zlatými ráfky*), kterou tehdejší zaměstnavatel Zdeňka Svěráka propašoval do vysílání roku 1964 a po srpnu 1968 ji musel uložit do archivu. Absurdní alegorie totiž přes noc vystihla bolestnou realitu. V království ješitného Tichošlapa IV. je zakázáno vyluzovat hlasitější zvuky, tudíž se ukázněně mlčí i při vstřelení gólu, cestuje se pouze šlapacími dopravními prostředky a toleruje se se leda umění tichého zpěvu. Na vše dohlíží typický donašeč Josef Špicl. Aby se nepřirozené poměry v dobré obrátil, musí tvůrce příběhu o chrabřím elektrikáři a kurážně princezně projevit hodně „starodávné drzosti spojené s nejmodernější technikou“, což u něj obnáší hledání vtipných jazykových souvislostí, prokládání slova písní a nečekané zvraty.

Zdeněk Svěrák (1936) vystudoval Vysokou školu pedagogickou (dnešní PedF UK) a pracoval jako učitel. Nejmenší poprvé oslovil knížkou *Proč malíři nestačí plnovous?* (1964). Jako scenárista Čs. rozhlasu stál na přelomu let 1966/67 u zrodu Divadla Járy Cimrmana, v němž zahájil i he-

reckou kariéru. Trojnásobný držitel Českého lva je scenáristou filmů pro děti (*Ať žijí duchové!*, *Tři veteráni*, *Lotrando a Zubejda*) i dospělé (*Vrchní*, *prchni!*, *Obecná škola*, *Kolja*, *Vratné lahve*, *Po strništi bos* apod.). Vedle sebraných textů k písničnickému Jaroslavu Uhlíře – *Jaké je to asi v Čudu?* (2003), *Když se zamiluje kůň* (2004), *Mám v hlavě myš Lenku* (2006), *Když je pěkné počasí* (2011) a *Písničky o zvířatech* (2013) – se jeho práce s jazykovou groteskou odráží v prózách *Pan Buřtík a pan Špejlička* (1972, 2010), *Tatínku, ta se ti povedla* (1991) či *Radovanovy radovánky* (1994).

Václav Ráž (1967), výtvarník-autodidakt a čestný člen České unie karikaturistů, se zabývá ilustrací a fotografií. Vytváří komiksy pro *Čtyřlístek*, *Mateřídoušku* a *Dráčka*. Je držitelem čtenářské ceny SUK za ilustrace ke knize Sandry Vebrové *Ducháčkovic rodina aneb Strašidla mezi námi* (2014), která má další dvě pokračování. Doprovodil mj. soubory Michala Vaněčka *Kouzelné pověsti pražské* (2016) a *Co má vědět správný Čech* (2017).

TEREZA ŠČERBOVÁ

KRTNÍK

Ilustrovala autorka
Brno, Host 2016, 96 stran
ISBN 978-80-7491-785-1
věk **10+**

Autorská prvotina *Krtník* vychází z diplomové práce dnes už uznávané výtvarnice a ilustrátorky několika předešlých ročníků literárního měsíčníku *Host*, jehož vydavatel také vyslal do světa tuto knihu. Obrazový doprovod díla tajemně, avšak nikoli temně evokuje velká malířská plátna. Z jejich šerosvitu se vynořují postavy Krtníka, Medvěda, všepožirajícího zloducha Zaškvara a mladé návrháčky Madly. Tereza Ščerbová je zasadila do pohádkového vyprávění, jehož moc zasáhne každého, kdo se s titulním hrdinou proměněným ve cvičenou opičku ve městě setká. Už tohle není málo, jestliže v dnešní honbě za materiálními statky tolik zapomínáme na sebe i na své nejbližší. Do příběhu samého je ale vloženo víc: touha přerodit se, inspirovaná silou přátelství a nové naděje. Vyprahlé zemi se totiž vrátil déšť i s mraky.

Tereza Ščerbová (1982) studovala výtvarnou výchovu na PedF OU a ilustraci na VŠUP v ateliéru Juraje Horvátha. V rámci studia absolvovala stáž ve švýcarském Lucernu pod vedením Pierra Thomé. Spolupracuje mj. s časopisy *Živel* a *Host*, s nakladatelstvím Argo a výtvarnou školkou Malvína. Její zasněné ilustrace k próze Marky Mikové *Škvíry* (2014) získaly Zlatou

stuhu v kategorii knih pro starší děti a mládež. Podobně povznese i pohádkový text Lenky Brodecké *Hledá se hvězda* (2015).

LADISLAV ŠPAČEK

DĚDEČKU, UŽ CHODÍM DO ŠKOLY

Ilustrovala Jana Fernandes
Praha, Mladá fronta 2016, 104 stran +
audiokniha v rozsahu 151 minut
ISBN 978-80-204-4117-1
věk **6+**

Viktorka, od nynějška hrdá žákyně 1. A, navazuje s příchodem do školy nové sociální vazby. Při jejich poznávání jí může děda posloužit stejnou nápomocí jako ve svazcích *Dědečku, vyprávěj* (2012) a *Dědečku, ještě vyprávěj* (2014), v nichž byla ještě dívenkou z mateřinky. Veden osvětovým příkladem prvorepublikového hradního ceremoniáře Jiřího Gutha-Jarkovského se Ladislav Špaček v odkazech k postavám slavných literárních děl – třeba antickému otci Daidalovi a babičce Boženy Němcové – snaží ukázat, jak podstatný je při zasvěcování nejmladší generace přístup otevírající dítěti vnější svět a dnes tak podceňovaný mužský princip. S laskavou důsledností zdůrazňuje, že správné vystupování nemůžeme omezit na znalost zásad prostírání či etiketu při vstupu do místnosti, protože zahrnuje komplexnější etiku: nezištnost, pravdomluvnost, vůli dodržet závazky, prostou ochotu druhým naslouchat... Ke knize je přiložena audioverze textu v autorově kultivovaném přednesu.

Ladislav Špaček (1949) vystudoval ostravskou PedF a pražskou FF UK, kde později přednášel na katedře českého jazyka. Bývalý televizní redaktor a moderátor půso-

bil v letech 1992–2002 na Pražském hradě jako mluvčí prezidenta Václava Havla. Jakožto konzultant v oboru mediální komunikace se soustavně zabývá popularizační otázkou společenské etikety. Dospělým i dětským čtenářům odkrývá její taje ještě např. v publikacích *Velká kniha etikety* (2005), *Slon v porcelánu* (2006), *Nová velká kniha etikety* (2008) nebo *Komiksová etiketa* (2011, s Lukášem Urbánkem).

Jana Fernandes (1977) absolvovala obor výtvarná výchova na PedF UK a stáž na Laponské univerzitě ve finském Rovaniemi, kde se mj. věnovala vytváření soch z ledu. Pracuje jako grafická designérka v kanadském Vancouveru. Pravidelně přispívá do časopisu *Sluníčko* a ve spolupráci s Tatánou Le Moigne vytvořila sadu deskových her pro nejmenší děti (*Vadí? Neva-di!/, Nešťouře se v nose!/, Dávej bacha!/, To je bašta!*). Ilustrovala i předešlé svazky příběhů o Viktorce a dědečkovi.

FRANTIŠEK TICHÝ

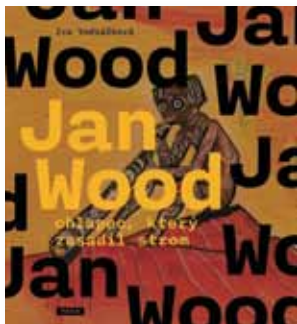
TRANSPORT ZA VĚČNOST

Ilustroval Stanislav Setinský
Praha, Baobab 2017, 244 stran
ISBN 978-80-7515-052-3
věk **10+**

Už úvod zповědi dvanáctiletého Honzy naznačuje, že vedle běžných dobrodružství hoch prožije i ta, která mu diktují válečný rok 1940 a následující vývoj. Dosaďovací svět se mu v sevření protektorátních nařízení rozpadá: otec je pro účast v odboji zatčen a popraven gestapem, z gymnázia i ze života tiše mizí židovští spolužáci. Honza mobilizovaný tátovým příkladem nehodlá jen pasivně přihlížet nespravedlnostem, proniká za zdi terezínského ghetta s úmyslem vysvobodit kamaráda a na několik měsíců se začíná věnovat do dětské samosprávy tábora... K napsání knihy podnítl Františka Tichého nálezkem rodinné korespondence popraveného odbojáře a emotivní zážitek z exkurze v Terezíně. Autentické dopisy vězněného, články z terezínského časopisu *Vedem* a deníky židovského chlapce Petra Ginze spájí v textu s literární fikcí, a tak se osudy skutečných aktérů proplétají s postavami románovými. Ilustrace Stanislava Setinského na hraně mezi realističností a symbolikou odkazují šedomodrymi tóny k dobovým filmům. Věřohodně. Vždyť „jediné, čím se (...) lišíme, je to, že jsme se narodili do šťastnějších časů“.

František Tichý (1969) absolvoval PŘF UK a v roce 1993 založil holešovické gymnázium Přírodní škola, které dosud vede. Uplatňované pedagogické přístupy i dějiny školy shrnul v práci *Přírodní škola – cesta jako cíl* (2011). Osudy Petra Ginze zachytil v knize *Princ se žlutou hvězdou* (2014), odměněné Zlatou stuhou. *Transport za věčnost* (2017) publikoval původně sešitově vlastním nákladem (2011).

Stanislav Setinský (1985) vystudoval ilustraci a grafiku na VŠUP a v současnosti je výtvarníkem na volné noze. Ilustrátor knih Etgara Kereta *Najednou někdo klepe na dveře* (2014) a *Sedm dobrých let* (2015) působí na poli časopiseckého komiksu (např. v rámci kampaně *Ti, kterým se vyhýbáme* za lepší pochopení situace duševně nemocných). V oblasti literatury pro děti zaujal autorským komiksem *Krvavá planeta*, zahrnutým do kolektivní publikace *12 malých hororů* (2013).

IVA VODRÁŽKOVÁ

JAN WOOD – CHLAPEC, KTERÝ ZASADIL STROM

Ilustrovala autorka
Praha, Práh 2017, 88 stran
ISBN 978-80-7252-616-1
věk **8+**

Jan Wood není obyčejný chlapec – vyřezal ho australský domorodec ze dřeva posvátného eukalyptu pokáceného hamižnými dřevorubci. Oživení hrdiny, připomínající variaci na Otesánka či Pinocchia, tu však není jediným magickým prvkem. Klučina vyrůstající u pěstounů začne být v dospívání přitahován ke svým původním kořenům: Otesánkova lačnost se u něj projevuje bezbřehou zvědavostí, s Pinocchiem ho spojuje puzení opustit stěny rodičovského domu. Z Austrálie se i se svým didgeridoo dostává až do Londýna, do Izraele, ba i do Prahy, kam ho zavádí pověst o Golemovi. Jeho příběh nelze číst jako realistické vyprávění. Prolínají se v něm mýty Austrálců a biblické narážky s vlivy judaismu i východních filozofických proudů, jelikož Jan hledá poučení u kultur nedotčených civilizací a dává přednost přímému, leckdy i mystickému prožitku. Jedinými ukazateli na jeho cestě jsou láska, přirozenost a intuice, tedy předpoklady nutné pro udržení života na naší planetě.

Iva Vodrážková (1951) po absolvování PedF UP v Olomouci pracovala jako učitelka výtvarné výchovy. V současnosti vyučuje výtvarné předměty na ZUŠ. V době

tzv. normalizace, kdy režim její rodinu pronásledoval, vydávala se svým manželem, hudebníkem Mirkem Vodrážkou, vlastní samizdaty a aktivně se podílela na aktivitách kulturního undergroundu. Ve volné tvorbě se zabývá malbou, kolážemi z recyklovaných textilií a výrobou objektů z přírodnin. Uměleckými díly tak vyjadřuje své ekologické postoje.

TOMÁŠ VONDROVIC

KDYŽ JEŠTĚ CHODIL PÁN JEŽÍŠ S PETREM PO SVĚTĚ

Ilustrovala Markéta Vydrová
Praha, Triton 2017, 72 stran
ISBN 978-80-7553-239-8
věk **8+**

Postava laskavého Pána Ježíše, který společně se svatým Petrem putuje světem, se objevila už v pohádkách Karla Jaromíra Erbena a Boženy Němcové. Před necelým stoletím se k nim vrátil katolický kněz Julius Košnář a právě z jeho knížky vychází ve svém převyprávění Tomáš Vondrovic. Vybíral si dvanáct pohádek, v nichž moudrý Ježíš uštěďruje lekce nejen závistivcům, nadutcům, sobcům a lenochům, ale i pošetilému a pochybovačnému Petrovi. Ten si dokonce na vlastní kůži vyzkouší, jak těžké je být Pánem Bohem a nést břímě zodpovědnosti za celý svět. Pohádky s jemným humorem přibližují obtíže stvořitelské práce v podobenstvích o tom, jak vznikly houby, jak přišly na svět včely a k čemu slouží svatojánské mušky. Vděčné čtenáře a posluchače si najdou především mezi těmi, kdo nemají „nepozorná srdce“. Doslovné ilustrace Markéty Vydrové odkazují k naivitě a bezprostřednosti lidových vyprávění.

Tomáš Vondrovic (1948) vystudoval filozofii a působil jako scenárista, režisér a překladatel. Režiroval řadu audionahrávek knižních děl včetně literatury pro děti (mj. prózy Eduarda Štorcha, Václava Čtvrtka či Eduarda Petišky). Je autorem písno-

vých textů a deseti veršovaných pohádek k leporelům pro nejmladší čtenáře. Poezii pro dospělé publikoval ve sbírkách *Bod singularity* (2008) a *Verše včel* (2015). Soubor próz *Otlučení zázrak* (2010) je inspirován Krétou.

Markéta Vydrová (1968) studovala zahradní a krajinnou architekturu na VŠZ, ale převážila u ní touha věnovat se knižním ilustracím. Jejím prvním počinem byla výprava básnické knihy *Na co hrají varani* (2004) manžela Daniela Vydry. Výtvarně posléze doprovázela na osmdesát knížek pro děti, např. texty Martiny Drijverové, Miloše Kratochvíla, Daniely Krolupperové a Zuzany Pospíšilové.

JANA VOPATOVÁ

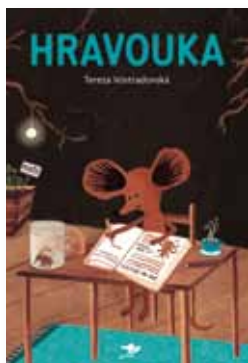
MALOSTRANSKÉ STOLETÍ

Ilustrovala autorka
Praha, Meander 2016, 72 stran
ISBN 978-80-87596-93-7
věk **6+**

Na obálce krácející trabant Davida Černého neboli připomenutí přelomového podzimu roku 1989, k tomu upřesňující podtitul *Malý a zcela neúplný průvodce – nejen pro malé – Malou Stranou*. Takové je duo nezpochybnitelných nápoděb, že tato uměleckonaučná publikace opěvuje sedmisetletého *genia loci* malebné části vnitřní Prahy. Autorka s copatým dítkem jménem Století, což je projekce její dcery, prochází ulicemi, uličkami a parky rázovité čtvrti, zodpovídá ustavičné otázky, vypráví pohádky, veršuje. Vsušky v závěru každé části podávají fakta o významných stavbách, místech a událostech, povětšinou čerpaná z informativních portálů o Praze. Více či méně didaktickou funkci díla však lyrický způsob podání obohatil o emotivní přístup, díky němuž výklad průvodce po kampských, újezdských, petřinských i poričních zákoutích zaujme věkově neomezenou veřejnost. K jeho využití lákají též příjemné trojbarevné ilustrace, vzniklé otiskem razítek z vyřezávané pěnové hmoty.

Jana Vopatová (1979) po absolutoriu SUPŠ sklářské v Kamenickém Šenově studovala sociální práci na ETF UK. V současné době je zaměstnankyní Státního fondu

životního prostředí. Malá Strana ji okouzila, přestože nyní bydlí s rodinou na Křivoklátsku – kulturní procházka touto historickou pražskou čtvrtí je její knižní prvotinou.

TEREZA VOSTRADOVSKÁ

HRAVOUKA

Ilustrovala autorka
Praha, Běžíliška 2016, 52 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-906467-1-1
věk **4+**

Čím se živí lesní včely, že jejich med chutná jinak než luční? K čemu je důležité bahno na dně rybníka a jak vypadá kyprej? To vše se děti dozvědí z *Hravouky*. V encyklopedii pro předškoláky i starší děti se věcnost předávaných informací snoubí s kouzly příběhu o svědomité myšce, která očekává vzácnou návštěvu tetiček z města a ráda by jim zevrubně představila svůj domov. Vyzbrojena lupou, deníčkem a zvědavostí začíná s nakažlivým nadšením prozkoumávat okolí podzemní nory, les, rybník i zahradu. Text sestává hlavně z monologů a průpovědek, jimiž badatelka komentuje svá pozorování a nenápadně ponouká k nápodobě rovněž čtenáře. Ti se tak stávají bezprostředními svědky zrodu neobvyklé příručky, jejíž ilustrace sice respektují naučný cíl, nicméně najde se v nich prostor i pro komiks a humor. A chtějí-li statické výjevy rozpohybovat, je uživatelům k dispozici aplikace pro mobilní telefony a tablety, díky níž okolí myščiny nory ožije, zaplní se zvuky a reaguje na podněty dítěte.

Tereza Vostradovská (1988) vystudovala filmovou a televizní grafiku na VŠUP. Zabývá se ilustrací, animací, grafickým designem a vede výtvarné workshopy. Její

ilustrace doprovázejí leporelo Robina Krále *Franta spadl blízko školy* (2015) a kuchařskou pohádku Markéty Hrubéšové *Pan Brambora a jeho kamarádi* (2017). Za autorskou knihu *Hravouka* získala Zlatou stuhu za text a dočkala se i nominace na cenu Magnesia Litera.

PAVEL VRÁNA

STRAŠIDLA ŽIŽKOVEM POVINNÁ / ŽIŽKOVSKÉ STRAŠIDELNO S DOTYKEM VINOHRAD

Ilustroval Jaromír František Palme
Praha, Triton 2016, 152 (82 + 70) stran
ISBN 978-80-7553-162-9 (komplet)
věk **8+**

Dvojediný soubor bájesloví pražského Žižkova je úmyslně panoptikální, za což nevědí jen ilustrací J. F. Palmeho. Čtenář je v něm sice vystaven dohadům, odkud začít, zato si může být stoprocentně jist, že byl vržen do terénu se silnou koncentrací velkoměstských příznaků. Někdejší chudinská čtvrt mu ústy Pavla Vrány nabídne 42 zakletých postav všelijakých „náplav“ z celé země české, protagonistů galerie nebo podivínů, jejichž rozchod s realitou vždy vede ke skonu tak tragikomickému, že se zachvějí děti i jejich rodiče. Připočteme-li i černou historku o miminech šplhajících po televizní věži či legendu kolem krčmy „U Vystřeleného voka“, je nabíledni, že autor volí mnohem revolučnější přístup než klasický komentátor staropražského strašení Adolf Wenig. V ustálené formě abecedně seřazených životů- a mrtvopisů, vyprávěných skoro bez dialogů, vrší na scénu hříchy lotrů, být dlužno varovat, že tyhle mátohy většinou vysvobodit nelze. Buď se neví jak, nebo o to ani samy nestojí, nedejbože by to vedlo k úhoně obyvatelstva.

Pavel Vrána (1946), spisovatel a duchovní otec dětského „ostrova čtení a her“ Tapa-tan, se považuje za Žižkováka každým

coulem. Jednotlivé struny jeho vypravěčského talentu bavicího čtenáře školního věku předvedly i zmodernizovaná verze pohádky Boženy Němcové *Čertův švagr* (2003), veršovaná groteska *Tetka vrána* (2006) nebo „sprostopohádka“ *Honza a čert* (2010).

Jaromír František Palme (1963), absolvent Konzervatoře Jaroslava Ježka v oboru scenáristika a tvorba písňového textu, je hudebně spjat s punkfolkrockovou formací Původní Bureš. Věnuje se i herectví, psaní a výtvarné tvorbě. V ní dominují jak komické ilustrace ke knihám Vojtěcha Steklače (*Jak jsme se naučili slušně nadávat*, 2004), Michala Šandy (*Merekvice*, 2008) a Magdaleny Wagnerové (*Perenda*, 2015), tak nová (2011) obrazová vyprávění *Žabákových dobrodružství* Kennetha Grahama. Svěrázný náhled na starou Prahu, zjevný v doprovodu reedice (2009) *Povídek malostranských* Jana Nerudy, potvrdil u pověsti Pavla Vrány.

ALENA WAGNEROVÁ – JITKA NĚMEČKOVÁ

JAK MARTA ZKROTLA DRAKA

Ilustrovala Jitka Němečková
Praha, Argo 2017, 44 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-257-2101-8
věk **8+**

Ježíšova souputnice Marta, která ve vyhnanství při ústí řeky Rhôny osvobodila město Nerluc (dnešní Tarascon) ze spárů draka Tarasqua, je postavou natolik inspirovanou, že se každoroční průvod na počest této svěťky stal součástí nehmotného kulturního dědictví UNESCO. Jak zaznamenal rukopis *Legenda aurea*, jehož řádky uchovály toto provensálské podobenství i dalším staletím, přemohla Marta saň beze zbraně, jen pomocí zkřížených rátolostí a líbezného zpěvu, načež si obludu připoutala k opasku a vykročila s ní k hradbám. Ať už však zvíře ztělesňuje nevídaného pohana z ciziny, nebo je obecným znázorněním Zla kající lezoucího ke křížku, je z prvotní drsné reakce nerlucských měšťanů zřejmé, že bez odpuštění se smír neobejde. Úsporná, a přece výmluvná adaptace látky z pera Aleny Wagnerové je povýšena kresbami, jejichž oranžové světlo nad hnědými figurami povzbuzuje dobrotu srdce. Vždyť snášenlivost si ani jiný zázrak nežádá.

Alena Wagnerová (1936) vystudovala biologii, pedagogiku a teatrologii na brněnské MU a všem oborům se i prakticky věnovala. Autorsky se prosadila v *Plameni* a *Literárních novinách* a v psaní pokračo-

vala po odchodu do SRN roku 1969. S největším ohlasem se setkal její reportážní esej o odbojové skupině Předvoj *Neohlížej se, zkameníš* (1968), dále próza *Dvojitá kaple* (něm. 1982, č. 1991) a životopisy Sidonie Nádherné, Mileny Jesenské či Jiřího Weila. V knihách *Odsunuté vzpomínky*, *Neodsunutá vzpomínky*, *A zapomenutí vejde do dějin* podchycuje orální historii sudetských Němců. Žije v Saarbrückenu a Praze. Dětským čtenářům se držitelka cen Pelikán 2005 a Grati-as agit 2017 představuje poprvé.

Jitka Němečková (1963) absolvovala SPŠ grafickou v Praze, působila ve vydavatelství Pressfoto a jako propagační grafička v DTP studiích. Z jejích drobnějších prací vyniká cyklus ilustrací pro expozici Ná-vštěvnického centra Národního parku Po-dyjí. Pro španělské nakladatelství Pandora vytvořila sadu 30 bibliofilů, z nichž každá obsahuje 25 výjevů shrnujících dějiny regionu Andalusie (připravuje se). Ilustračně přispěla do pohádkového špalíčku *Vánoční kniha* (2012) a zabývá se i výrobou šperků.

ALŽBĚTA ZEMANOVÁ

JOSKA JEDE NA JIH

Ilustrovala autorka

Praha, Baobab 2017, 32 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-7515-053-0

věk **4+**

Člun, automobil, bicykl, sáně, autobus a horkovzdušný balon. Tato přibližovadla tvoří šestici dopravních prostředků při cestě za sluncem a zase zpátky, kterou seveřan Joska podniká ve velkoformátové autorské knize Alžběty Zemanové. Vede ho k tomu snaha dopřát si aspoň načas víc světla a tepla než na pošmourném oslůvku u polárního kruhu. Hřejivého přijetí se naštěstí domůže jak na jihu pevninského Švédska, tak v Pobaltí, v Alpách a na slunné Riviéře. Výtvarnice to předškolákům prezentuje naivistickými akvarely, neméně úsměvnou perspektivou dvoustranného putování lemovaného dialogy na způsob minimalistického komiksu a zejména po klidným soužitím rázovitých lidiček s mluvícími zvířaty rozmanitých druhů i barev srsti. V hrdinově „tripu“ se šťastným návratem se tak všetečkové z obou světů mísí stejně skvěle jako krupicová kaše s cukrem a kakaem.

Alžběta Zemanová (1987) pochází z dynastie filmových animátorů. Absolvovala obor ilustrace a grafika v ateliéru Juraje Horvátha na VŠUP, je členkou výtvarných uskupení Napolí a Ilugang, vytváří autorské knihy, vystřihovánky a pracuje též jako knihkupyně. Náladou tíhne k poetice

evropského severu, který několikrát navštívila. Výtvarně doprovodila např. uměleckonaučnou prózu *Hvězdy pražské zoo* (2015) Emmy Pecháčkové a Jiřího Dědečka. Ilustračně se podílela na kolektivních projektech *Nebe, peklo, ráj – Tyglík české poezie pro děti 20. století* (2009), *12 malých hororů* (2013), *12 ukolébavek* (2016) a na adaptacích biblických příběhů v rámci edice *Manamana* (2017).

LENKA ZEMANOVÁ

**STRASTI ZKOUŠENÉHO
STANDY**

Ilustrovala Michaela Bergmannová

Praha, Portál 2017, 96 stran
ISBN 978-80-262-1128-0

věk **8+**

V knížce s podtitulem *Strhující zpráva o předponách s- a z-*, který si zdánlivě protiřečí, navázala Lenka Zemanová na příručku *Výři nesýčkůj*, v níž se úspěšně utkala s vyjmenovanými slovy. Tentokrát pomocí historky o strašpytlu Standovi uvádí žáčky do problematiky psaní zálučných předpon nesoucích v češtině významotvornou funkci. Standa je kvůli nim popisován jako stydlivý, sklíčený, skleslý a sužovaný starostmi. Vše napraví až nová spolužačka Stáňa, se kterou se skamarádí natolik, že s ní dokonce sdílí svoji sbírku specialit včetně „seschlé kůže z neznámého zvířete“ a „zkrabatělé pohlednice zámku ve Zbirohu“. Didaktický aparát v knize důvtipně číhá už od předsádky, na níž je k mání kouzelný „předponostroj“, až po závěrečný souhrn zákeřných slovních dvojic odlišujících se pouze předponou. Příběh sám slouží jako východisko pro řadu upevňovacích příkladů, v nichž se rozvádějí pravidla pravopisu a také záměr rozšířit uživateli slovní zásobu. Důležitou roli hrají ilustrace cele podřízené textu a posilující názornost. Po dočtení ať už si žádný školák nestěžuje na to, že mu tato partie mluvnice ztěžuje život.

Lenka Zemanová (1973) absolvovala FF UK, KTF UK, ETF UK a PedF UK, kde nyní pokračuje v postgraduálním studiu pedagogiky. V učitelské praxi se zaměřuje na práci s nadanými dětmi a zkušenosti zúčtuje v knížkách, které s ilustracemi Michaely Bergmannové vydává nakladatelství Portál. Uměleckonaučný titul *Výři nesýčkůj* (2011) učí děti základům pravopisu, kdežto obrázková knížka *Madlenka a brejličky* (2014) jim ukazuje, že svět je stejně krásný i přes skla brýlí.

Michaela Bergmannová (1972) – podrobněji na straně 13

LAUREÁTI VÝROČNÍCH CEN V OBLASTI LITERATURY PRO DĚTI A MLÁDEŽ

ZLATÁ STUHA 2017 – LITERÁRNÍ ČÁST

Kategorie Beletrie pro děti

- **Tomáš Končinský a Barbora Klárová** za text knihy *Překlep a Škraloup* (Albatros) – blíže na straně 12

Kategorie Beletrie pro mládež

- **Ivona Březinová** za text knihy *Řvi potichu, brácho* (Albatros / Pasparta) – v katalogu 2015/2016

Kategorie Literatura faktu pro děti a mládež

- **Tereza Vostradovská** za text knihy *Hravouka* (Běžíliška) – blíže na straně 27

Kategorie Teorie a kritika literatury (umění) pro děti a mládež

- **Martin Foret a Tomáš Prokůpek** za text knihy *Před komiksem: Formování domácího obrázkového seriálu ve 2. polovině XIX. století* (Akropolis)

ZLATÁ STUHA 2017 – VÝTVARNÁ ČÁST

Kategorie Knihy pro mladší děti

- **Patrik Antczak** za ilustrace ke knize *Alfabeta* (Lustr)

Kategorie Knihy pro starší děti a mládež

- **Tereza Ščerbová** za ilustrace ke knize *Krtník* (Host) – blíže na straně 24

Kategorie Literatura faktu pro děti a mládež

- **Renáta Fučíková** za ilustrace ke knize *Shakespeare* (Vyšehrad)

Kategorie Výtvarný počín roku

- **Zdeněk Sklenář** za ilustrace k českému překladu knihy *Opičí král* (Albatros) – v katalogu 2015/2016

ZLATÁ STUHA 2017 – KOMIKS

- **Pavel Čech** za knihu *A* (Petrkov) – blíže na straně 5

ZLATÁ STUHA 2017 – ZVLÁŠTNÍ OCENĚNÍ ZA PŘÍNOS LITERATUŘE A KNIŽNÍMU UMĚNÍ

- **Zuzana Kovaříková** – redaktorka
- **Jaroslava Vrbová** – překladatelka
- **Zdeněk Ziegler** – typograf a grafický designér

MAGNESIA LITERA 2017 – KATEGORIE LITERA ZA KNIHU PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Vítězové

- **Tomáš Končinský a Barbora Klárová** za knihu *Překlep a Škraloup* (Albatros) – blíže na straně 12

Další nominovaní

- **Ivona Březinová** za knihu *Řvi potichu, brácho* (Albatros / Pasparta) – v katalogu 2015/2016
- **Tereza Vostradovská** za knihu *Hravouka* (Běžíliška) – blíže na straně 27

PARTNEŘI PUBLIKACE

Svaz českých knihkupců a nakladatelů, z.s.

Drtinova 557/10
150 00 Praha 5
T 227 018 335
E sckn@sckn.cz
W www.sckn.cz

Česká sekce IBBY

c/o Památník národního písemnictví
Strahovské nádvoří 132/1
118 38 Praha 1
E ibby@seznam.cz
W www.ibby.cz

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR

c/o Národní knihovna ČR
Mariánské náměstí 190/5
110 00 Praha 1
T 221 663 379
E skip@nkp.cz
W www.skipcr.cz

NAKLADATELSTVÍ UVEDENÁ
NA STRANÁCH 4–29

Albatros

c/o Albatros Media
Na Pankráci 1618/30
140 00 Praha 4
T 261 397 200–201
E albatros@albatrosmedia.cz
W www.albatros.cz

Argo

Miličova 13
130 00 Praha 3
T 222 781 601
E argo@argo.cz
W www.argo.cz

Baobab

Plavecká 14
128 00 Praha 2
T 222 588 001, 737 774 538
E gplusg@gplusg.cz
W www.baobab-books.net

Běžiliška

Na Pískách 13
160 00 Praha 6
T 776 059 005
E info@beziliska.cz
W www.beziliska.cz

CooBoo

c/o Albatros Media
Na Pankráci 1618/30
140 00 Praha 4
T 261 397 200–201
E cooboo@albatrosmedia.cz
W www.cooboo.cz

Cosmopolis

c/o Grada Publishing
U Průhonu 466/22
170 00 Praha 7
T 234 264 511
E info@grada.cz
W www.grada.cz

Česká televize – Edice ČT

Kavčí hory
140 70 Praha 4
T 261 137 457
E edicect@ceskatelevize.cz
W www.ceskatelevize.cz

Host

Radlas 5
602 00 Brno
T 545 212 747
E redakce@hostbrno.cz
W www.hostbrno.cz

Karmelitánské nakladatelství

Thákurova 676/3
160 00 Praha 6
T 224 319 788
E info@kna.cz
W www.kna.cz; www.ikarmel.cz

Knížní klub

c/o Euromedia Group
Nádražní 896/30
150 00 Praha 5
T 296 536 111, 296 536 662
E objednavky-vo@euromedia.cz
W www.euromedia.cz; www.bux.cz/knizni-klub

Labyrint / Raketa

Dittrichova 5
120 00 Praha 2
T 224 922 422
E labyrint@labyrint.net
W www.labyrint.net

Masarykova univerzita – MuniPress

Rybškova 987/19
602 00 Brno
T 549 494 116, 549 494 617
E muniPress@press.muni.cz
W www.press.muni.cz

Meander

Zubatého 1
150 00 Praha 5
T 257 324 232, 728 355 554
E nakladatelstvi@meander.cz
W www.meander.cz

Mladá fronta – divize Knihy

Mezi Vodami 1952/9
143 00 Praha 4 – Modřany
T 225 276 195
E prodej@mf.cz
W www.mf.cz; www.kniha.cz

Nakladatelství Andrej Šťastný

Na Paloučku 304
252 45 Zvole u Prahy
T 736 127 510, 739 373 420

E info@andrejstastny.cz
W www.andrejstastny.cz

Paseka

Chopinova 4
120 00 Praha 2
T 222 710 751, 222 710 753
E paseka@paseka.cz
W www.paseka.cz

Petrkov

Havlíčkovo nám. 180
580 01 Havlíčkův Brod
T 603 163 662
E petr.novotny@petrkov.cz
W www.petrkov.cz

Pikola

c/o Euromedia Group
Nádražní 896/30
150 00 Praha 5
T 296 536 111, 296 536 662
E objednavky-vo@euromedia.cz
W www.euromedia.cz

POP-PAP

Roháčova 145/14
130 00 Praha 3
T 736 615 166
E info@pop-pap.cz
W www.pop-pap.cz

Portál

Klapkova 2
182 00 Praha 8
T 283 028 111
E naklad@portal.cz
W www.portal.cz

Práh

Patočkova 2386/85
169 00 Praha 6
T 603 350 053
E vopenka@prah.cz
W www.prah.cz

Triton

Vykáňská 5
100 00 Praha 10
T 226 220 025
E obchod@triton-books.cz
W www.tridistri.cz

Verzone

Baranova 1802/21
130 00 Praha 3
T 733 717 394
E verzone@verzone.cz
W www.verzone.cz

Vyšehrad

Vita Nejedlého 509/15
130 00 Praha 3
T 777 492 362
E info@ivysehrad.cz
W www.ivysehrad.cz

O AUTORECH

Jana Čeňková (1957) absolvovala FF UK, obor bohemistika – pedagogika, a působí na katedře žurnalistiky Institutu komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK. Specializuje se na historii i kritiku literatury a ilustrace pro děti a mládež – zejména v této oblasti je autorkou řady monografií, studií a libretistkou výstav. Edičně uspořádala mj. výběry z tvorby Františka Hrubina (*Křídla lásek mých*, 2010), Karla Jaromíra Erbena (*Živá voda*, 2011) nebo Josefa Václava Sládka (*Od žežulky k Mikuláši*, 2016). Je hlavní editorkou kolektivní monografie *Válečné dětství a mládí (1939–1945) v literatuře a publicistice* (2016). Do roku 2017 pracovala jako čestná předsedkyně České sekce IBBY, je členkou Českého PEN-klubu a spolku Magnesia Litera. Publikuje v časopisech *Host* a *Tvar*.

Petr Matoušek (1968) vystudoval FSV UK, obor žurnalistika a nakladatelská věda, a jako literární kritik a editor se specializuje na anglickojazyčnou beletrii a literaturu pro děti. Vedl týdeník *Nové knihy*, působil v *Lidových novinách*, spolupracuje s rozhlasovou stanicí Vltava. Sestavil antologii *Britská čítanka* –

Hedvábný manšestr (2001, 2004, 2008). Překládá pohádky člena britské skupiny Monty Python Terryho Jonese a německého humoristy Janosche. Je členem mezinárodní odborné poroty Ceny Franze Kafky. Jako spolupracovník předních českých nakladatelství se podílel na vydání 300 překladů z anglofonních literatur pro dospělé i pro mládež, mj. v rámci edice *Hogarth Shakespeare 400* (od 2015).

Milena Šubrtová (1965) je absolventkou FF MU, obor čeština – francouzština, a pracuje jako docentka na Katedře českého jazyka a literatury PedF MU. V pedagogické i odborné činnosti se věnuje problematice literatury pro děti a mládež. Je autorkou monografie *Tematika smrti v české a světové próze pro děti a mládež* (2007). Pod jejím vedením vznikly publikace *Pohádkové příběhy v české literatuře pro děti a mládež 1990–2010* (2011) a *Slovník autorů literatury pro děti a mládež 2: Čeští spisovatelé* (2012), který byl oceněn Zlatou stuhou. Autorsky spolupracuje s revui *iliteratura.cz* a se slovenským časopisem *Bibiana*.

NEJLEPŠÍ KNIHY DĚTEM

Výběr z českých knih pro děti a mládež 2016/2017

Texty © Jana Čeňková, Petr Matoušek (ed.) & Milena Šubrtová, 2017

Design © Bedřich Vémola, 2017

Vydala Komise pro dětskou knihu

Svazu českých knihkupců a nakladatelů

ve spolupráci s Českou sekci IBBY

v Praze roku 2017

Uzávěrka dat: 20. 9. 2017

Texty lze citovat výlučně s uvedením jmen autorů

Počet stran 32

ISBN 978-80-905680-9-9

www.nejlepsiknihydetem.cz

www.facebook.com/NejlepsiknihyDetem